

SISEMINISTEERIUM

Programm „Siseturvalisuse toetamine“ 2027-2030

SISUKORD

PROGRAMMI ÜLDINFO	3
SISSEJUHATUS	4
PROGRAMMI EESMÄRK, MÕÕDIKUD JA RAHASTAMISKAVA	6
OLUKORRA ANALÜÜS	8
PROGRAMMI 2025 EDUSAMMUD	12
PROGRAMMI 2027-2030 PRIORITEETSED VÄLJAKUTSED	14
PROGRAMMI TEGEVUSED	15
PROGRAMMI TEGEVUS 1: SISEKAITSE HARIDUS JA TEADUS	16
Eesmärk	16
Mõõdikud	16
Programmi tegevuse täitmine	16
Teenused	18
Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid	19
PROGRAMMI TEGEVUS 2: SISETURVALISUSE VABATAHTLIKUD	20
Eesmärk	20
Mõõdikud	20
Programmi tegevuse täitmine	21
Teenused	23
Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid	24
PROGRAMMI TEGEVUS 3: IT TEENUSED	25
Eesmärk	25
Mõõdikud	25
Programmi tegevuse täitmine	25
Teenused	25
Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid	27
PROGRAMMI JUHTIMISKORRALDUS	28
LISA 1. 2025. A PROGRAMMI JA PROGRAMMI TEGEVUSTE EELARVE TÄITMINE	30

Programmi üldinfo

TULEMUSVALDKOND

Siseturvalisus

VALDKONNA ARENGUKAVA

Siseturvalisuse arengukava 2020-2030

TULEMUSVALDKONNA JA ARENGUKAVA EESMÄRK

Eesti inimesed tunnevad, et nad elavad vabas ja turvalises ühiskonnas, kus igaühe väärtus, kaasatus ja panus kogukonna turvalisusesse loovad ühe turvalisima riigi Euroopas. Parandatakse elukeskkonda, vähendatakse ohtu elule, tervisele, varale ja põhiseaduslikule korrale ning tagatakse kiire ja asjatundlik abi.

PROGRAMM

Siseturvalisuse toetamine

PROGRAMMI EESMÄRK

Siseturvalisus tugineb võimekatele ja pühendunud inimestele ning motiveeritud vabatahtlikele, keda toetavad targad ja innovaatilised lahendused, andme- ja tõendus põhisis.

ELLUVIIMISE PERIOOD

2027-2030

PEAVASTUTAJA

Siseministeerium (SIM)

KAASVASTUTAJAD, KES PLANEERIVAD OMA OSADE TEENUSTE RAHA SELLES PROGRAMMIS

Sisekaitseakadeemia (SKA), Päästeamet (PÄA), Häirekeskus (HÄK), Politsei- ja Piirivalveamet (PPA), Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (SMIT)

SEOS STRATEEGIA „EESTI 2035“ STRATEEGILISTE SIHTIDEGA

Riigivalitsemine: Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik
Elukeskkond: Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond

Sissejuhatus

Alused ja põhimõtted

Siseturvalisuse valdkonna terviklikuks ja eesmärgipäraseks juhtimiseks on programmi koostamisel lähtutud „Siseturvalisuse arengukava 2020-2030“ alaeesmärkidest ja asekanstlerite struktuurilisest juhtimisulatuses. Arengukava alaeesmärgid annavad programmile strateegilise raamistiku ja suuna. Programm arvestab SIM-i struktuurset juhtimisulatuset, mis tagab valdkondade selge seostatuse vastutavate üksustega. Tegevusvaldkonnad on koondatud funktsionaalselt ühtsesse programmi tegevustesse, et toetada tõhusat eesmärkide saavutamise koordineerimist, ressursside sihipärast kasutamist ja valdkondade vahelist koostööd.

Programm jaguneb kolmeks programmi tegevuseks:

1. Sisekaitse haridus ja teadus
2. Siseturvalisuse vabatahtlikud
3. IT teenused

Seosed ja eesmärgid

Programm panustab oma tegevustega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis seatud eesmärkide saavutamisse ja tegevuste täitmisesse. Samuti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ seatud eesmärkide saavutamiseks muutuste elluviimise:

1. Planeerime ja uuendame ruumi ja teenuseid terviklikult ja kvaliteetselt ning ühiskonna vajaduste, rahvastiku muutuste, tervise, turvalisuse, elurikkuse ja keskkonnanahoiuga arvestavalt;
2. Suurendame valitsemise ühtsust ja tagame sujuva riigi toimimise;
3. Viime inimeste teadmised, oskused ja hoiakud kooskõlla tööturu vajaduste ning majanduse struktuurimuutustega;
4. Suurendame teaduse mõjusust ja mitmekesisust, hoides teaduse kõrget taset.

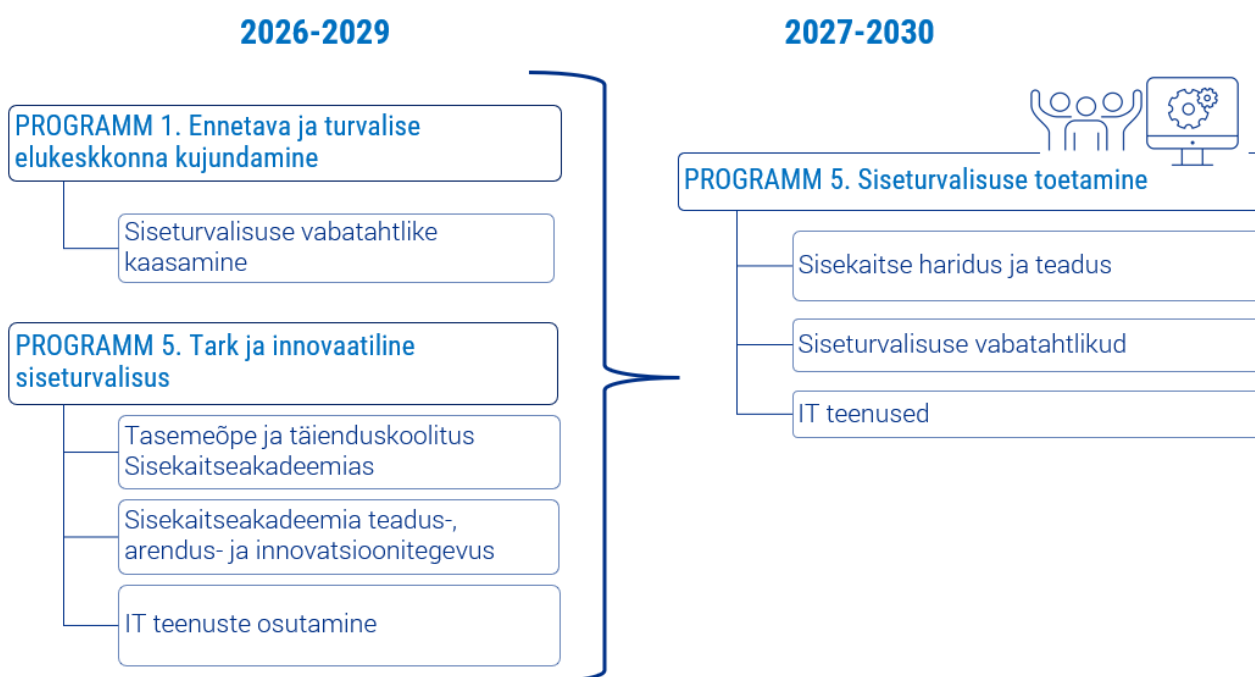
Muudatused

Programm „Siseturvalisuse toetamine“ käsitleb SIM-i valitsemisalas horisontaalseid teemasid, luues eelduseid ning toetades ülejäänud Siseturvalisuse arengukava programmide elluviimist. Programmis teenuste elluviimise tulemusena ei looda eraldi iseseisvat väärtust suunatuna otse kodanikele.

Programmis on liidetud kaks programmi tegevust „Tasemeõpe ja täienduskoolitus Sisekaitseakadeemias“ ja „Sisekaitseakadeemia teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevus“, sest nendel omavahel on palju kokkupuutepunkte – SKA teenused on suunatud püsihariduse pakkumise käigus ka teaduse suunale.

Programmi on lisandunud SIM valitsemisala vabatahtlikud, moodustades iseseisva programmi tegevuse, see tähendab, et kogu vabatahtlike teema on liikunud horisontaalse valdkonnana antud programmi koosseisu. Siseturvalisuse vabatahtlikud on teenuste ressurs, mis panustab väga paljude SIM valitsemisala teenuste osutamisse.

Programmis kajastuvad juba eelmise perioodi muudatusena IT teenustena kogu valitsemisala SMIT teenused nii välja- kui ka sissepoole osutatavad.

Hindamised ja tõhustamiskavad

2026. aastal viiakse läbi „Siseturvalisuse arengukava 2020-2030“ vahehindamine.

Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava

Eesmärk

Siseturvalisus tugineb võimekatele ja pühendunud inimestele ning motiveeritud vabatahtlikele, keda toetavad targad ja innovaatilised lahendused, andme- ja tõenduspõhisus.

Mõõdikud

Programmi eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Allikas
		2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030	
Vabatahtliku volavuse määr PPA-s	Väiksem parem	7.2 %	5.5 %	5.58 %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %	PPA
Vabatahtliku volavuse määr HÄK-s	Väiksem parem	6.2 %	6.47 %	11.6 %	8.8 %	10 %	10 %	10 %	10 %	HÄK
Vabatahtliku volavuse määr SKA-s	Väiksem parem	6.6 %	8.83 %	4.06 %	7 %	8 %	8 %	8 %	8 %	SKA
Vabatahtliku volavuse määr PÄA-s	Väiksem parem	3.7 %	5.01 %	4.77 %	4.5 %	6 %	6 %	6 %	6 %	PÄA
Vabatahtliku volavuse määr SIM-s	Väiksem parem	8.07 %	12 %	11.7 %	9 %	10 %	10 %	10 %	10 %	SIM
Vabatahtliku volavuse määr SMIT-s	Väiksem parem	9.5 %	8.1 %	11.3 %	15 %	16 %	15 %	10 %	10 %	SMIT
Töötajate rahulolu tasemeõppe lõpetajate ettevalmistusega (palli)	Suurem parem	-	3,8	-	-	4,0	-	-	4,0	SKA
SIM VA asutuste rahulolu SKA teadustegevusega	Suurem parem	-	-	-	-	-	-	-	-	SKA
Elanike osakaal, kes nõustuvad, et inimesed peaksid ise aktiivselt osalema omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel	Suurem parem	-	79 %	-	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %	SIM, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
IKT teenuse kasutajate rahulolu	Suurem parem	85 %	80 %	83 %	77 %	80 %	-	85 %	-	SMIT

Mõõdikud kirjeldavad siseturvalisuse valdkonna suutlikkust tagada jätkusuutlik personal, motiveeritud vabatahtlikud ning teadmiste, innovatsioonile ja kasutajakogemusele tuginevad lahendused. Näitajad aitavad hinnata, kas valdkonnas suudetakse hoida ja arendada inimesi, toetada SIM VA asutuste teadmuspõhist arengut ning pakkuda kvaliteetseid ja tõhusaid teenuseid. Koosmõjus annavad mõõdikud tervikliku ülevaate sellest, kuidas personalivõimekus, vabatahtlike panus, teadus- ja arendustegevus ning digilahendused toetavad siseturvalisuse eesmärkide saavutamist.

„Vabatahtliku volavuse määr“ mõjumõõdikuna peegeldab inimeste vabast tahtest asutusest lahkumist ning annab ülevaate asutuse suutlikkusest hoida ja motiveerida inimesi pikaajaliselt panustama. Muutused tööjõuturu tingimustes, kus ühiskonna vananemine, tööjõupuudus, palgaootused ning inimeste ootused töö sisule, paindlikkusele ja töötajale on ajas muutunud, on asutuste võime inimesi hoida muutunud järjest olulisemaks. Näitaja aitab hinnata asutuste jätkusuutlikkust ja võimekust säilitada kogenud ning pühendunud inimesed.

„Töötajate rahulolu tasemeõppe lõpetajate ettevalmistusega“ mõjumõõdikuna peegeldab, kuivõrd vastab haridusasutustes omandatud ettevalmistus siseturvalisuse valdkonna töötajate ootustele ja vajadustele. Näitaja kaudu saab hinnata, kas õppe sisu, praktiline ettevalmistus ja kompetentside arendamine toetavad

tööjõu valmisolekut täita valdkonna ülesandeid. Tööandjate rahulolu suurenemine viitab sellele, et haridus ja töömaailma vajadused on paremini kooskõlas ning valdkonda sisenevad spetsialistid on võimelised panustama tõhusalt organisatsioonide eesmärkide saavutamisse. „SIM VA asutuste rahulolu SKA teadustegevusega“ mõjumõõdikuna peegeldab teadus- ja arendustegevuse asjakohasust ning selle praktilist väärtust siseturvalisuse valdkonna arengus. Näitaja aitab hinnata, kas teaduspõhine lähenemine toetab poliitikakujundamist, juhtimisotsuseid ja teenuste arendamist ning kas teadustulemused on kasutatavad organisatsioonide igapäevatoos. Rahulolu kasv näitab, et teadustegevus aitab kaasa tõendus põhiste lahenduste loomisele ja valdkonna innovatsioonivõime tugevdamisele.

„Elanike osakaal, kes nõustuvad, et inimesed peaksid ise aktiivselt osalema omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel“ mõjumõõdikuna peegeldab kogukondliku turvalisuse ja ühiskondliku vastutuse tugevust. Näitaja kaudu saab hinnata, kuivõrd tunnetavad inimesed oma rolli turvalisuse loomisel ning kas ennetustegevused, teavitustöö ja kogukondlik koostöö on suurendanud elanike valmisolekut panustada turvalise elukeskkonna kujundamisse. Näitaja muutus ajas aitab mõista, kuidas areneb ühiskonna kaasatus ja usaldus ühistegevuse vastu turvalisuse tagamisel.

„IKT teenuse kasutajate rahulolu“ mõjumõõdikuna peegeldab siseturvalisuse valdkonna digilahenduste kvaliteeti, kasutusmugavust ja vastavust kasutajate vajadustele. Näitaja võimaldab hinnata, kas infosüsteemid ja tehnoloogilised lahendused toetavad tõhusalt asutuste tööd ning aitavad parandada teenuste kättesaadavust, tööprotsesside efektiivsust ja andmepõhist otsustamist. Kasutajate rahulolu suurenemine viitab sellele, et IKT teenused toetavad paremini valdkonna eesmärkide saavutamist ning aitavad kaasa nutikama ja innovaatilisema siseturvalisuse kujundamisele.

Rahastamiskava

Programmi rahastamiskava	Eelarve		Eelarve prognoos	
	2027	2028	2029	2030
Programmi kulud	92 755 596	85 492 879	80 410 950	79 615 416
<i>programmi tegevus 1. Sisekaitse haridus ja teadus</i>	28 482 460	28 758 740	28 486 212	28 774 565
<i>programmi tegevus 2. Siseturvalisuse vabatahtlikud</i>	9 186 788	7 999 807	3 664 632	3 664 360
<i>programmi tegevus 3. IT teenused</i>	55 086 348	48 734 333	48 260 212	47 176 492

Juhul kui rahastamiskava erineb viimasest kinnitatud riigi eelarvestrateegiast lisatakse selgitused olulisemate erinevuste kohta.

Programmi elluviimist on sealhulgas planeeritud rahastada järgmistest välistoetuste allikatest.

Välistoetuste eelarve jaotus (eurodes)	Eelarve		Eelarve prognoos	
	2027	2028	2029	2030
MUUD TOETUSED	2 118 485	1 932 656	1 441 511	833 000
KOKKU	2 118 485	1 932 656	1 441 511	833 000

Olukorra analüüs

Siseturvalisuse areng keskendub süsteemi järjepideva toimimise tugevdamisele ja valdkonna võimekuse kasvule. Peamised püsiväljakutsed hõlmavad tööjõu järelkasvu, innovatsiooni kiiret kasutuselevõttu, teaduspõhisust poliitikakujundamises ning piisavat teadus-, arendus- ja innovatsiooni rahastust.

Nutikate seiresüsteemide, suurandmete ja reaalaaja andmevoogude analüüsi ning tehisintellekti ja masinõppe meetodite rakendamine siseturvalisuse valdkonnas on seni ebaühtlane ning nende potentsiaal suures osas veel realiseerimata. Nende lahenduste süsteemne kasutuselevõtt võimaldaks oluliselt suurendada operatiivtöö tulemuslikkust, parandada ohuhinnangute täpsust ning tugevdada kriisideks valmistumist ja ennetustegevusi, kasvatades seeläbi siseturvalisuse üldist tõhusust ja reageerimisvõimet. Seejuures on väljakutseks teha uute tehnoloogiate kasutuselevõtul teadlikke ja kaalutletud valikuid, arvestades tehnoloogia arengu kiirust ja pidevat muutumist ning mahukaid investeeringuvajadusi.

Kvalifitseeritud tööjõu tagamine

Kuigi 2025. aastal on mitmed siseturvalisuse valdkonna näitajad paranenud, peame silmas pidama, et järgnevate aastate suurim väljakutse on kvalifitseeritud tööjõu järelkasvu tagamine. Kui turvalisuse valdkonna töötasud ja töötingimused ei ole konkurentsivõimelised, on keeruline vajalikke spetsialiste koolitada ja hoida. Olukorda aitab mõnevõrra leevendada 2024. aastal loodud siseturvalisuse karjäärikeskus, mille eesmärk on osutada värbamise ja karjäärinõustamise teenust ning aidata oma tegevusega kaasa sellele, et siseturvalisuse valdkonnas juba töötavad inimesed leiaksid karjäärimuutust tehes sobivad võimalused ennekõike samast valdkonnast.

Siseturvalisuse tugevdamine hariduse, teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni abil

Siseturvalisuse valdkonna haridusvõimekust on viimastel aastatel sihipäraselt ja tulemuslikult arendatud – suurenenud on huvi õppimise vastu, ajakohastatud on õppekavasid ning kasvanud on täienduskoolituste maht ja paindlikkus. SKA uus arengustrateegia seab selge fookuse kvaliteetsele, praktikaga lõimitud ja paindlikule õppele, mis toetab nii kiiremat teenistusse asumist kui ka elukestvat professionaalset arengut. Senine areng on loonud tugeva ja tunnustust vääriva aluse.

Samas näitab siseturvalisuse valdkonna tööjõuvajaduse trend ning julgeolekukeskkonna kiire muutumine, et lisaks mahu kasvatamisele on jätkuvalt vajalikud ka sihipärased kvaliteedihüpped. Praeguste hinnangute kohaselt napib Eestis järgmisel kümnendil siseturvalisuse valdkonnas umbes 1 300 inimest. Oluline on õppe veelgi täpsem fookuseerimine kriitilistele kompetentsidele, paindlikumate õpiteede arendamine, tugevam koostöö tööandjatega ning süsteemne panustamine õppejõudude ja koolitajate järelkasvu ning rotatsiooni. Eesmärk on tagada, et tänane tugev siskaitse haridussüsteem suudaks üha kiiremini muutuvate oludega kaasas käia ning pakkuda siseturvalisuse valdkonnale jätkusuutlikke ja tulevikukindlaid lahendusi.

Siseturvalisuse ühis- ja ristikasutatav väljaõppetaristu Väike-Maarjas on vajalik samm edasi, et vastata siseturvalisuse asutuste ja partnerite praktilistele vajadustele. Keskus annab siseturvalisuse asutustele, kaitsetööstusvaldkonna partneritele ja teistele koostööpartneritele kaasaegse, praktilise ning taktikalise õppe-, harjutus- ja arenduskeskkonna, mis võimaldab valmistuda realistlikeks siseturvalisuse ja julgeoleku stsenaariumiteks kontrollitud tingimustes.

Lähima kahe aasta jooksul on vajalik kujundada strateegiline julgeolekuvaade tehisaru tulevikust, tõsta avalikkuse teadlikkust ning pakkuda poliitilisi lahendusi, mis aitavad maandada riske ja lahendada tehisaru ülikiire arenguga kaasnevaid väljakutseid.

Lisaks senisele täienduskoolituste pakkumisele aitaks Eestil valdkonnas olulise arenguhüppe teha kõrghariduse esimese ja teise astme õppekavade arendamine ja õppe läbiviimine kriisijuhtimise ja elanikkonnakaitse pädevuste kasvatamiseks riigisektori ja elutähtsat teenust osutavate organisatsioonide personali hulgas. SKA-l on Eestis unikaalne võimekus pakkuda väljaõpet kriisijuhtimise ja elanikkonnakaitse pädevuste kasvatamiseks riigisektori ja elutähtsat teenust osutavate organisatsioonide personali hulgas. Nimetatud kompetentside järele on olemas selge ja kasvav nõudlus – Eestis on üle 2 200 avaliku

sektori asutuse koolidest kuni ministeeriumiteni ja üle 400 elutähtsat teenust osutava ettevõtte, kus on kokku 45 000 kriisirohliga töötajat. Täiendavalt panustab võime arendamisse ka välja töötamisel olev siseturvalisuse strateegilise juhtimise magistriõppe õppekava, mis annab teadmised ja oskused kaasaegsetest juhtimismeetoditest, strateegiatest, võimete- ja valmisoleku planeerimisest ja nende saavutamisest ning operatsioonide planeerimisest ja nende juhtimisest.

Teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevus (TAI) on siseturvalisuse arendamisel järjest olulisemal kohal ning senine areng – kasvav teadustegevus, tugevnev analüütiline võimekus ja valitsemisala asutuste avatus uuendustele – on loonud tugeva lähtepositsiooni. SIM valitsemisala teadus-, arendus- ja innovatsioonistrateegia seab eesmärgiks teaduspõhise, süsteemselt juhitud ja praktilist mõju loova TAI, mis toetab otseselt poliitikakujundamist ja operatiivset võimekust.

Samas on teadus- ja arendustegevuse mõju praktikale endiselt ebaühtlane ning innovatsioonitegevus killustunud, mistõttu on vajalik TAI strateegias kokkulepitud suundade järjepidev ja süsteemne jõustamine. Kiire tehnoloogiline areng ja muutuv julgeolekukeskkond suurendavad nõudlust andmepõhiste, skaleeritavate ja kiiresti rakendatavate lahenduste järele. Oluline arengukoht on liikumine üksikalgatustelt süsteemsema teadmusloome ja innovatsioonijuhtimise suunas kogu valitsemisalas – selge prioriteetidest lähtumine, teadus- ja arendustegevuse ning praktilise töö tihedam sidustamine, soodsamate tingimuste loomine katsetamiseks ja innovatsiooniks ning piisava ressursi tagamine arendustegevuseks. Nii saab arenenud TAI-võimekus pakkuda senisest suuremat ja süsteemsemat lisandväärtust siseturvalisuse tagamisel. Näiteks on vaja senisest enam piirivaldkonnas TAI tegevusi algatada, sh kiirendada innovatsiooni rahvusvahelises koostöös. Samuti suureneb edaspidi Frontexiga seonduv koolitustegevus ning teadus-, arendus- ja innovatsioonikoostöö. Mitmekülgseks õppeks ja teadus-arendustegevuseks annab unikaalseid võimalusi Narvas vahetult piiril olev taristu, mis on kogu Euroopas unikaalne, ühendades ühes kohas merepiiri, õhupiiri ning maismaapiiri, sealhulgas jõe- ja järvepiiri.

Suureneb surve muuta teenuseid mõjusamaks ning töötajatele ja elanikele mugavamaks, kasutades tehnilisi ja innovaatilisi lahendusi

Siseturvalisuse teenuseid on pidevalt muudetud optimaalsemaks, mõjusamaks ja nii valdkonna töötajatele kui ka elanikele võimalikult vähekoormavaks, kuid endistviisi on arenguvõimalusi. Näiteks ei ole politseiressursi kasutamine optimaalne, kuna politsei täidab ka kohustusi, mis ei eelda politseilist väljaõpet või sekkumist. See omakorda vähendab suutlikkust reageerida elanike seisukohalt tähtsamatele probleemidele.

Reageerimiseks vajaliku taristu ja tehnoloogia tagamine on ülitähtis edutegur, et pakkuda kvaliteetseid siseturvalisuse teenuseid¹. Näiteks, selleks, et politsei, pääste ja kiirabi jõuaksid inimesteni kiiresti ja täpselt, on vaja toimivaid side ja IT-teenuseid, mis tagaksid info kiire kättesaadavuse. Selle jaoks on vajalik asukohast sõltumata kiire sideühendus ja toimivad andmebaasid ning süsteemide koostalitlusvõime Euroopa Liidu süsteemidega. SMIT-i võimekus teenuseid pakkuda sõltub suurel määral IKT-taristu, tarkvara ja infoturbe nüüdisaegsusest ja tänapäeva nõuetele vastavusest. Tegutsemine piiratud ressursside tingimustes on viinud olukorraneni, kus ei ole piisavalt võimalusi, et teenuseid korrastada. Uued vajadused siseturvalisuse valdkonnas toovad aga kaasa senisest suuremad nõudmised IKT-teenuste kättesaadavuse, arendamise ja infoturbe järele. Seetõttu on peale praeguste teenuste hulga ja taseme hoidmise vajalik edasi arendada suutlikkust IKT-teenuseid kvaliteetselt pakkuda ja luua ka uusi võimeid. Näiteks praegu puuduvad vajalikud IT-vahendid, mida kasutada avaliku korra ja reageerimist vajavate sündmuste eel ja mõjude täielikuks hindamiseks, visualiseerimiseks ja planeerimiseks. Piirkondlikud ohutegurid muutuvad kiiresti ning ametid peavad selleks, et osutada kiiret ja professionaalset abi, olema suutelised operatiivselt koostama ja visualiseerima võrgustiku projektsioone või stsenaariumeid ning hindama piirkondlike ohutegurite mõjualasid.

Elanike ootuste ja kiiresti areneva tehnoloogiaga tuleb arvestada ka hädaabiteadete korralduse juures. Elanikele on riigi usaldusväärsuse üks olulisi näitajaid kindlustunne, et ohu ilmnemisel või ohtu sattumisel

¹ Siseturvalisuse teenused on kasutatud üldmõistena katmaks ohutuse ja turvalisuse tagamisega tegelevaid asutusi, vabaühendusi ning ettevõtteid.

saavad nad loota riigi abile ning abi on võimalik kutsuda igal ajal ja igas kohas. Inimesele on tähtis, et hädaabiteade võetakse vastu kiirelt ja professionaalselt ning edastatakse lahendamiseks õigetele abiandjatele. 2015. aastal toimunud ühtsele hädaabinumbri üleminek vastas elanike ootustele ja parandas hädaabinumbri kättesaadavust. Samas tõi esile ka uusi probleeme, mille lahendamine nõuab jätkuvat arendustööd ning asutuste jõupingutusi, et elanikke kaitsta ja ohtusid tõrjuda. See tähendab, et kuigi enamik hädaabiteateid edastatakse praegu telefoni teel, sunnib IKT areng arvestama elanike kasvavate ootustega menetleda hädaabiteateid, mis on edastatud muude teabeedastusviiside ja -vahendite abil.

Vabatahtlike kaasamine siseturvalisusesse

Vabatahtlikud on üks võtmetegureid turvalise ühiskonna kujundamisel. 2025. aastal suurenes vabatahtlike päästjate arv 3 064-ni, mis tähendab suurenemist üle 6% võrreldes 2024. aastaga.

2025. aastal tunnustati 55 uut vabatahtlikku merepäästjat ja vabatahtlike merepäästjate arv kasvas 2025. aastal, ulatudes nüüd 826 inimeseni. See on oluline edasimineku, arvestades, et vabatahtlikud merepäästjad võimaldavad hajutada otsingu- ja päästevõimekust nii mere rannikul kui ka siseveekogudel, sealhulgas piirkondades, kus riiklik reageerimisvõimekus on piiratum.

PPA on sõlminud koostöökokkuleppe merepäästetöö tegemiseks 37 mittetulundusühinguga, kes reageerivad 45 punktist rannikul ja piiriveekogudel, neist 13 üksust on valmis abistama ka talvisel perioodil. 2025. aastal lisandus kolm uut reageerimiskohta – Nasva, Pärnu ja Kihnu. Vabatahtlike merepäästjate roll on jätkuvalt tähtis – nad reageerisid 66 juhtumile, osutades peamiselt mereabi (42). Enim kaasati riigi põhjarannikul tegutsevaid vabatahtliku merepääste üksusi. Nii juhtumite arvu kui ka vabatahtlike kaasamise poolest eristub selgelt Tallinna ümbrus. Väinameri on teine piirkond, kus juhtumeid esineb sagedamini ning ka vabatahtlikke kaasatakse tihedamalt. Viimase kolme aasta lõikes on kõik vabatahtlike merepäästjate reageerimiskohad saanud vähemalt ühe väljakutse.

HÄK vabatahtlike arv on viimased 2 aastat püsinud stabiilsena ja ligi 150 vabatahtlikku on valmis panustama kriisiolukordades riigiinfo telefoni 1247 töösse. Täiendavalt loodi vabatahtlikest psühholoogist esmaabi andev grupp, mille raames läbis 30 vabatahtlikku psühholoogilise esmaabi koolitused.

Abipolitseinike arv kasvas aasta jooksul 4% positiivse iibe (+44) tõttu ning jäi seeläbi sisuliselt samale tasemele. Abipolitseinike arvu muutus on püsinud pikemat aega stabiilsena, jäädes alla 5% aastas. Ka 2025. aastal, nagu varasematelgi aastatel, jätkus seaduspärane suundumus, kus oma kohalt vabastatud abipolitseinikest ligikaudu iga neljas (23% ehk 59 inimest 260-st) lahkus politseiametnikuks saamise eesmärgil. Tegemist ei ole seega lahkumistega süsteemist välja, vaid liikumisega politseiteenistusse.

Samal ajal on üha selgem, et abipolitseinike värbamisel on jõutud praeguste võimekuste piirile. Ilma täiendava ressursita on keeruline pakkuda rohkematele abipolitseinikele koolitusi, tagada kuluhüvitisi, hallata dokumentatsiooni, korraldada nende kaasamist ning kindlustada vajalik varustus.

Abipolitseinike panustatud töötundide arv politseitegevuses jätkas kasvutrendi. Aasta jooksul suurenes panustatud töötundide hulk 7,5%, samas kui abipolitseinike arv kasvas 4% ja aktiivsete abipolitseinike osakaal hoopis vähenes 1 protsendipunkti võrra. Sellest võib järeldada, et kõige suurem ja väärtuslikum mõju on tulenenud aktiivsete abipolitseinike oskuslikumast ja sihipärasemast kaasamisest. 2025. aasta jooksul panustasid abipolitseinikud kokku 171 000 töötundi politseitegevusse. See vastab ligikaudu 85 inimese täistööajaga töömahule, kusjuures sellest arvestusest on välja jäetud koolitustunnid.

Aktiivsete abipolitseinike osakaal aasta lõpu seisuga oli 55%, mis on väga sarnane eelnevale aastale (2024 – 56%). Politseitöös osalemise tunde ühe abipolitseiniku kohta oli 2025. aastal keskmiselt 133 tundi, püüdes samal tasemel võrreldes eelmise aastaga (2024 – 128 tundi).

Abipolitseinike kaasamine piirivalve tegevusse kasvas märkimisväärselt (+31%), samuti suurenes oluliselt panus niinimetatud muusse tegevusse (+22%). Piirkondlikus politseitöös kasvas abipolitseinike panus mõõdukalt (+15%), samas kui patrullitegevusse panustamine jäi sisuliselt samale tasemele (+1%). Samas on patrullitegevus endiselt abipolitseinike jaoks kõige põnevam ja populaarsem panustamise valdkond. Muude võimaluste leidmine on keerulisem, kuid uue abipolitseinike seaduse vastuvõtmisega eeldatavasti need võimalused laienevad.

Panustatud töötundide kasv ületab abipolitseinike arvu kasvu, mis kinnitab, et kulutõhusam on keskenduda olemasolevate, väljaõppe saanud abipolitseinike oskuslikumale kaasamisele, mitte üksnes uute värbamisele. See omakorda sõltub suurel määral koolituste pakkumisest, et tagada vajalikud oskused ja pädevused, ning abipolitseinike juhtide võimekusest ja ajalisest ressursist neid personaalselt kaasata. Tõenäoliselt tekib edaspidi vajadus olla abipolitseinike kaasamisel sihipärasem ning keskenduda mahu suurendamise asemel enam kvaliteedile.

Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks peab vabatahtlike tegevust senisest enam toetama nii riiklikul kui ka kohalikul tasandil. Samuti on vaja jätkata vabatahtlike tegevuse rahastamisega, nende väljaõppe ja varustuse parandamisega ja tegevust toetava IT-lahenduse arendamisega. Ka edaspidi on vaja siseturvalisuse valdkonna vabatahtlike arvu suurendamise kõrval veel enam tähelepanu pöörata vabatahtliku tegevuse mitmekülgsemaks muutmisele ning sellele, kuidas pakkuda olemasolevatele vabatahtlikele sobivaid, mitmekesisemaid ja paindlikke osalusvõimalusi. Näiteks vabatahtlikud panustavad pigem reageerimisse, aga võimalik on senisest enam vabatahtlikke kaasata ennetustegevustesse ning samuti tagada nende kaasabil parem valmisolek siseturvalisuse ülesannete täitmiseks kriiside korral. Suurendada on vaja vabatahtlikke kaasavate asutuste võimekust vabatahtlike kaasamiseks ja vabatahtlike tegevuse toetamiseks ja finantseerimiseks.

Tehnoloogia roll siseturvalisuses

Tänapäeva julgeolekukeskkond ei piirdu enam ainult füüsilise turvalisuse tagamisega – üha enam muutub määravaks tehnoloogiline valmisolek ja küberturvalisus. Venemaa sõda Ukraina vastu on heitnud uue pilgu hübriidohtudele ning vajadusele kasutada nutikaid seirelahendusi ja küberturbeinnovatsiooni.

Seetõttu on 2024. aastal jätkatud näiteks drooniseire ning droonitõrje võimete väljatöötamisega. Need aitavad tõsta olukorratundlikkust ja vähendada droonidest tulenevaid ohte, samuti jälgida ja ennetada võimalikku piiriülest kuritegevust. Lisaks on SKA kaugseire teadus- ja arenduskeskus hankinud tehnoloogiaid, millega toetatakse asutuste tegevust siseturvalisuse eesmärkide saavutamisel. Taolised edasimineked on hädavajalikud, et vastata tänapäevastele julgeolekuväljakutsetele, alates ebaseaduslikust piiriületusest kuni küberruumis toimuva mõjutustegevuseni.

Samuti on oluline riiklik IT-teenuste arendus. SMIT arendas 2024. aastal uusi teenuseid, mis aitavad parandada sisejulgeoleku asutuste tööd. Sealhulgas loodi turvalised digitaalsed identiteedilahendused, mis toetavad isikutuvastust ja migratsioonijärelevalvet. Kuigi IT-teenuste areng on jätkusuutlik, on väljakutseks nende lahenduste efektiivne rakendamine vähenenud tööjõu tingimustes, kus eeldatakse kõrgemaid tehnilisi teadmisi siseturvalisuse valdkonna töötajatelt.

Programmi 2025 edusammud

Prioriteetne väljakutse	Edusammud
Piisaval arvul vajalike teadmiste ja oskustega teenistujate tagamine	Selleks on oluline pakkuda töötajatele väärilist töötasu, soodustada töötajate füüsilise ja vaimse tervise hoidmist ning välja õpetada tänasest suuremas mahus töötajaid. Töötajate hoidmiseks ja arendamiseks on vaja SKA juurde loodud valitsemisala ülesel värbamis- ja karjäärikeskustel alustada karjäärinõustamise teenuse pakkumisega ning väljaõppeks tuleb tagada piisavas mahus õppekohti, kvaliteetset õpet, mitmekülgseid õppimisvõimalusi ning kaasaegseid õppetingimusi. Tähendusliku õpikogemuse pakkumiseks kasutatakse parimaid eksperte ning õppejõudusid (sh on oluline tagada spetsiifiliste valdkondade õppejõudude järelkasv), arendatakse taristut rahvusvahelise õppe-, teadus- ja innovatsioonitöö võimestamiseks kolmes asukohas (Väike-Maarjas, Narvas ja Tallinnas). 2025. aasta edusammud prioriteetsete väljakutsete suunas liikumiseks olid: 1. Suurendati palgafondi, et vähendada kvalifitseeritud tööjõu lahkumist. Siseturvalisuse esimeseks prioriteediks on meie inimesed, siiski ei ole palgatõus olnud piisav, et elukalliduse ja võrreldavate ametikohtade osas konkurentsist püsida, mistõttu tuleb tegevustega ka uuel perioodil jätkata. 2. SKA juurde loodud värbamis- ja karjäärikeskus alustas tööd, 2025. aasta jooksul viidi läbi 343 konkurssi. 3. Jätkati elanikkonnakaitse koolituskontseptsiooni rakendamist vastavalt planeeritule. 4. Kõik rakenduskõrgharidusõppe õppekavad said uuendatud, samuti kõik mikroraadiprogrammid ning loodi uusi. 2025. aasta alguses sai SKA õppeõiguse uue politsei hariduse mudeli alusel koostatud politseiteenistuse õppekavale ning kujundati politseiametniku uus kutseõppe õppekava. 5. SKA taristu uuendamine on toimunud plaanipäraselt.
Teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevust soodustava keskkonna kujundamine, et tugevdada ja toetada siseturvalisuse toimimist ja arengut	On oluline keskenduda SKA teadus- ja arendusvõimekuse suurendamisele ja jätkusuutlikkuse tagamisele. Eesmärk on arendada akadeemia juhtivaks keskuseks turvalisuse ja julgeoleku teadussuundades, et teadusuuringud toetaksid uue teadmise loomist ja teaduse süstematiseerimist turvalisuses ning ühiskonnas oluliste otsuste tegemist alates seadusandlusest kuni riigipiiri kaitsmiseni. 1. 2025. aastal võeti vastu SIM valitsemisala teadus-, arendus ja innovatsioonistrateegia ning toimus esimene SIM valitsemisala TAI juhtimiskogu, kus kiideti heaks TAI strateegia rakenduskava ning prioriteetsed rakendusuuringud SIM valitsemisalas. 2. 2025. aastal keskenduti „Sisekaitseakadeemia strateegia 2035+“ rakendamisele, sh teadus- ja arendustegevuse korralduse ja TAI-d soodustava keskkonna arendamisele (nt loodi teadustoe ja teadmussiirde osakond). Akadeemia teadus- ja arendustöö mõjukuse suurendamisel on oluline roll selle nähtavusel. 2025. aastal lepit kokku põhimõtted teaduskommunikatsiooni suunamiseks, et vajalik jõuaks õigete kanalite kaudu õigete sihtrühmadeni ning juhised teadustöötajatele.
Jätkusuutlikku ja kaasaegse info- ja kommunikatsiooni-tehnoloogia tagamine siseturvalisuse valdkonnas	Seatud prioriteetse väljakutse vaates sai 2025. aasta märksõnaks „käimalükkamine“: 1. Andmevaldkonna teadvustamiseks ning korrastamiseks on valitsemisalas mõistatud teema olulisust ja leitud vahendid vastava rolli mehitamiseks. Niisamuti on valitsemisalaüleselt ministeeriumi koordineerimisel taaskäivitatud võrgustik teemade üle arutamiseks ja prioriteetide sihistamiseks. 2026. aastasse said sihistatud esmased konkreetsed eesmärgid andmete valdkonnas edasiliikumiseks. 2. Jõudsalt läks käima valitsemisalale digiarengusuundade kokkuleppimine, mis toimus läbi tiheda kaasamise ja töötubade, kus kõik osapooled on saanud kaasa arvata ja seisukohti väljendada. Lõplik kokkulepe valmib 2026 I kvartal. 3. 2025. aastal sai põhjalikult läbi mõeldud, uued kokkulepped sõlmitud ja plaan kinnitatud, kuidas valitsemisala jõuab 2026. aastal arvutitöökohateenusega pilvelahendustele sarnaselt ülejäänud riikliku suunaga. 4. Valitsemisalas sai kaardistatud esmane vaade IKT teenustest, millede puhul sihistame suuna nende hukukindlusele, et tagada kriitiliste teenuste toimimine kriisiolukorras. Niisamuti alustas SMIT Riigi IT Keskusega nende poolt pakutava laaS (Infrastructure as a Service) Riigipilve alustaristu täiendamist SMITi poolt arendatava PaaS (Platform as a Service) platvormiga, mis tagab kõrgkäideldavuse, paindlikkuse ja skaleeritavuse.

	5. Raha ei tule kuskilt juurde ja seda olulisem on seniste tegevuste tõhustamine, ressursisääst, optimeerimine, efektiivsuse tõstmine. 2025. aastal oleme alustanud senise „küsin juurde“ mõtteviisi muutmist viisil, et leida lahendusi, olla nutikam ja teha rohkem ühiselt: leppisime kokku arendusprotsessi toetavad põhimõtted, mis perspektiivis vähendavad dubleerimist, kasvatab taaskasutust, õpetab prioriseerima. Oleme teekonna alguses. 6. Erinevad keelemudelid ja kaasaegne tehnoloogia on vältimatu olevik. Kuivõrd puuduvad vahendid, et siin teha tiigrihüpe, oleme alustanud väikeste sammudega: aktiivselt on käivitunud AI huviliste võrgustik nii regulaarsete kohtumiste formaadis kui jooksva vestlustoana, et jagada kogemusi, küsida nõu ja pidada häid vaidlusi. Siit saab vaid edasi minna. 7. SIM valitsemisala läbis oma esimese infoturbe standardi rakendamise vastavuskontrolli nõuetele. Tulemusega saame rahule jääda ja audiitorid meie valitsemisalas kriitilisi puudusi esile ei tõstnud. Paremaks on veel ruumi minna küll.
Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine	1. 2025. aastal keskenduti siseturvalisuse vabatahtlike valdkonnas olemasolevate vabatahtlike hoidmisele, motiveerimisele ja neile sobivate osalusvõimaluste pakkumisele. 2025. aastal viidi ellu ka kriisireservi ettevalmistavaid tegevusi, mille oluline osa on vabatahtlike kaasamine ja valmisoleku suurendamine erinevateks kriisilukordadeks. Selleks täpsustati vabatahtlike rolle kriisides ning parandati koostöökorraldust riigiasutuste ja vabatahtlike organisatsioonide vahel. Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks on vaja täiendavaid investeeringuid vabatahtlike kaasamisse ja võimekuse tõstmisse, sealhulgas varustuse uuendamisse. Samuti tuleb tugevdada vabatahtlikke kaasavate asutuste võimekust. Vabatahtlike töö ja värbamise tõhustamiseks on vaja arendada ja rakendada toetavaid IT lahendusi, mis lihtsustavad tööprotsesse, parandavad haldust ja muudavad vabatahtlike tegevuse korraldamise efektiivsemaks. 2. Kaasati ja rakendati uusi abideminereerijaid, sh juurutati selleks vajalikke protsesse. Loodi õiguslikke aluseid vabatahtlike päästjate kaasamiseks elanikkonnakaitse kriisilukorra lahendamisel. 3. Uus abipolitseiniku seaduse eelnõu saadeti esimesele kooskõlastusele. Kavandatava muudatuste tulemusena on PPA-I laialdasemad ja paindlikumad võimalused abipolitseinike kaasamiseks. Abipolitseinikel seevastu on võimalik abistada politseid oluliselt enamates valdkondades kui täna, omandades selleks vajalikud kompetentsid. Alustati ettevalmistustega uue abipolitseiniku haridusmodeli loomiseks, mille eestvedaja on SKA, kes kaasab selleks PPA ning SIM-i. 4. Abipolitseinike kriisirollide õpe käivitati edukalt: töötati välja ja kinnitati õppekavad, viidi läbi nii baaskoolitused kui täienduskoolitused, et tugevdada kriisivalmidust ja kasvatada kriisirolliga vabatahtlike võimekust. 5. Loodi vabatahtlike sündmusteenus, mis koondas kogu siseturvalisuse vabatahtlikke puudutava info portaali eesti.ee. Tegemist on olulise esimese sammuga vabatahtlike süsteemi ja kriisireservi edasisel arendamisel. 6. 2025. kogunes SIM-s esimest korda vabatahtlike ümarlaud. Uus koostööformaad toob kokku SIM-i, siseturvalisuse vabatahtlikud ja kodanikuühiskonna esindajad. Ümarlaua eesmärk on luua ühine arutelude ja otsuste platvorm ning käsitleda vabatahtlike rolli siseturvalisuse tagamisel. Osalejate seas on näiteks Kodukant, Eesti Vabatahtlik Mere- ja Järvepääste, Eesti Punane Rist, Vabaühenduste Liit, Naiskodukaitse, Naabrivalve, Päästeliit ja Abipolitseinike Kogu. See rõhutab vabatahtlike kaasamise tähtsust siseturvalisuse ja elanikkonnakaitse arendamisel. 7. Vabatahtlikele merepäästjatele soetati uued kuivülikonnad, tormiülikonnad ja autonoomsed merepäästejaamad. Hangiti ka päästevestid, kiivrid ja sidelahendused, mille tarne lõppeb 2026. aastasse.

Programmi 2027-2030 prioriteetsed väljakutsed

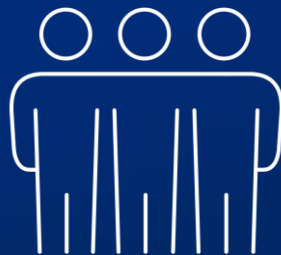
Prioriteetne väljakutse	Piisaval arvul vajalike teadmiste ja oskustega teenistujate tagamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Siseturvalisuse teenuste jätkusuutlik ja kvaliteetne pakkumine on üha keerulisem – turvalisuse tagajate arv on 13 aastaga vähenenud 22%, kuid ootused on suurenenud. Nõuab pingutust, et tagada siseturvalisuse ja sisejulgeoleku asutustes reageerimissuutlikkuseks ning erinevate ohtude, õnnetuste ja kriisidega toimetulemiseks ja nende ennetamiseks piisaval arvul vajalike teadmiste ja oskustega töötajaid.
Prioriteetne väljakutse	Teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevust soodustava keskkonna kujundamine ja jätkusuutlikkuse tagamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Julgeolekuolukord muutub üha keerulisemaks ja ettearvamatuks, samas kui ressursid turvalisuse tagamiseks, sealhulgas inimesed ja raha, vähenevad. Seetõttu on kriitiline kaasata teadusmaailma parimad teadmised ja innovaatilised lahendused edukaks toimetulekus. Oluline on TAI tegevuste fookuse suunamine muutuste varajasele märkamisele, nende teadlikule kujundamisele ja pändliku teadmuspõhise kohanemisvõime tagamisele.
Prioriteetne väljakutse	Turvalise, hukukindla ja tehisisintellekti võimalusi kaasava digitaristu tagamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Siseturvalisuse kriitilised teenuse toimivad ka kriisiolukorras, võimaldades samal ajal tehnoloogilist arengut, mis suurendab meie võimet ennetada ohte, teha parmaid otsuseid ja pakkuda tõhusamaid teenuseid.
Prioriteetne väljakutse	Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse ja mitmekesisuse tagamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	1. Praegu ei kasutata vabatahtlike potentsiaali täiel määral, kuigi nende roll on oluline nii igapäevases ennetustöös, operatiivses reageerimises kui ka kriisiolukordades toimetulekul. Ootused valmisolekule – eriti kriiside kontekstis – on aasta-aastalt kasvanud ning seatud eesmärged ei ole võimalik saavutada ilma vabatahtlike panuseta. Samal ajal on oluline säilitada olemasolev võimekus ja tagada vabatahtlike aktiivsus ning nende toetamine ja motiveerimine. 2. 2027. aastal on kavandatud jõustuma uus abipolitseiniku seadus. Seaduse rakendamise peamised väljakutsed tulenevad eelkõige abipolitseinike rolli ja pädevuse laienemisest. Seadus eeldab mahuka ja astmelise väljaõppesüsteemi ülesehitamist ning pidevat pädevuse hoidmist, mis nõuab täiendavaid ressursse nii rahastuse, koolitusvõimekuse kui ka juhtimise vaates. Suurem kaasamisulatus toob kaasa ka kasvava haldus- ja juhtimiskoormuse, sealhulgas vajaduse tagada selge juhendamine, tõhus järelevalve ja ühtne praktika. Samal ajal tuleb ajakohastada töökorraldust, IT-lahendusi ja sisemisi juhendmaterjale, et uus regulatsioon oleks praktiliselt rakendatav ja kõigile osapooltele arusaadav. 3. Väljakutseks on tagada piisav arv kriisirolli valmisolekuga abipolitseinikke, sest kriisirolli nõuab vabatahtlikelt suurt pühendumust, valmisolekut panustada ka kõige akuutsemates kriisiolukordades ning võimet ühildada see oma igapäevaelu ja tööga, mistõttu tuleb leida pändlikumaid koolituslahendusi ja viise motivatsiooni hoidmiseks. 4. Töös on seadusemuudatuste kavandamine, mis võimaldaks määrata kriisirolli ka teistele SIM valitsemisala vabatahtlikele – töö rakendusaktidega, vabatahtlike väljaõppega, kaasamislahendustega, rollide dekonfliktimisega jms.

PROGRAMMI TEGEVUSED

PROGRAMMI TEGEVUS 1.
Sisekaitse haridus ja teadus

PROGRAMMI TEGEVUS 2.
Siseturvalisuse vabatahtlikud

PROGRAMMI TEGEVUS 3.
IT teenused

Programmi tegevus 1:

Sisekaitse haridus ja teadus

Eesmärk

Sisekaitseakadeemia pakub siseriiklikku ja rahvusvahelist siseturvalisuse alast taseme- ja täiendõpet ning teeb teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevust, et valmistada ette siseturvalisuse valdkonna töötajaid ning võimestada valdkonnas tegutsevaid osapooli turvalisuse, julgeoleku ja ühiskonna arengu tagamisel.

Mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Allikas
		2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030	
Õppuri rahulolu õppe sisu ja korraldusega tasemeõppes ning täiendkoolituses	Suurem parem	-	-	-	-	4,5	4,5	4,5	4,5	SKA
Kõrgetasemeliste publikatsioonide arv	Suurem parem	48	49	43	43	50	60	70	80	SKA

Mõõdikud kirjeldavad teadmuspõhise arengu, hariduse kvaliteedi ja teadustegevuse tulemuslikkust ning näitavad, millist mõju avaldavad kvaliteetne õpe, teadmussiire ja teaduspõhine arendustegevus valdkonna võimekusele ja kestlikkusele. Näitajad aitavad hinnata, kas õppe- ja teadustegevus toetavad kompetentsete spetsialistide kujunemist, teadmiste rakendamist praktikas ning arengut tõenduspõhiste lahenduste kaudu.

„Õppuri rahulolu õppe sisu ja korraldusega tasemeõppes ning täiendkoolituses“ tulemusmõõdikuna peegeldab õppe kvaliteeti, asjakohasust ja õppijakesksust. Näitaja kaudu saab hinnata, kuivõrd vastavad õppe sisu, metoodika, praktiline suunitlus ja õppekorraldus õppijate vajadustele ning toetavad vajalike teadmiste ja oskuste omandamist. Kõrgem rahulolu viitab sellele, et õpe on hästi korraldatud, sisuliselt kvaliteetne ja toetab õppijate valmisolekut rakendada omandatud teadmisi tööelus ning panustada valdkonna arengusse.

„Kõrgetasemeliste publikatsioonide arv“ tulemusmõõdikuna peegeldab teadustegevuse kvaliteeti, tulemuslikkust ja teadmusloome võimekust. Näitaja kaudu saab hinnata, kuivõrd toetab teadus- ja arendustegevus uute teadmiste loomist, valdkondlike probleemide analüüsi ning tõenduspõhiste lahenduste kujundamist. Kõrgetasemeliste publikatsioonide arvu kasv viitab tugevamale teadusvõimekusele, suuremale nähtavusele ja teadmussiirde potentsiaalile, toetades innovatsiooni ning valdkonna arengut.

Programmi tegevuse täitmine

Tasemeõpe ja täiendkoolitus Sisekaitseakadeemias

Siseturvalisuse teenuste pakkumiseks napib teenistujaid, 10 aasta perspektiivis jääb puudu 1 300 inimest. SKA-st saavad tulevikutööks vajalikud oskused ja teadmised PPA, PÄA, HÄK-i, vanglate ning Maksu- ja Tolliameti kvalifitseeritud kõrg- ja kutseharidusega teenistujad ning sisejulgeoleku magistriskraadiga eksperdid.

Julgeolekukeskkond on kiiresti muutuv ning vaja on spetsialiste, kes suudavad kohaneda uute väljakutsetega. Sellele loob eeldused SKA-s tehtav süsteemne õppekavade arendus. 2024. aastal uuendati kõiki akadeemia kõrgharidusõppe õppekavasid ning valmis uus politsei hariduse mudel. Eriti märkimisväärsed muutused tehtigi politsei hariduses, kus võeti kasutusele uus moodulipõhine õpe, mis jaguneb baasväljaõppeks ja suunaõppeks ning võimaldab omandada kiiremini esmased oskused ja seejärel spetsialiseeruda. Politsei hariduse mudeliga seonduv töö jätkub ka 2026. aastal – näiteks kujundatakse uus kutseõppe õppekava.

Politseiõppe arengutest on tähtis ka see, et politseiõppe õppekohtade arv kasvas 2024/2025 õppeaastal 365 õppekohani. Võrreldes varasema õppeaastaga on kasv 140 õppekohta, sest 2023/24 õppeaastal oli politseiõppe õppekohtade arv 225. Õppetööd alustas ka kutseõppe rühm Narvas – 24 tulevast piirivalvurit. Tegu pole päris tavaliste õppuritega vaid juba tööelus kogenud karjääripöörjatega, kes üle Eesti kandideerisid tööle PPA-sse ning asuvad nüüd õppima politseiniku ametit ja omandama teadmisi piirihaldusest SKA Narva õppekeskuses.

Narva on oma asukoha ja mitmekülgse piiritaristuga erakordne Euroopa kontekstis: ideaalne keskkond omandamiseks Euroopa välispiiri valvamiseks vajalikud teadmised ja oskused. Narva õppekeskuse suurem rakendamine on olulise mõjuga nii politseiõppe laiendamise kui ka regionaalarengu mõttes, kuna sääraseid sammud võimaldavad suures pildis laiendada riigi kohalolu regioonis.

Narva potentsiaali laiem kasutamine on ka edaspidi mõistlik – sh piirihalduse rahvusvahelise tippkeskuse võime arendamine koos testalaga ning eelduste loomine vajaliku taristu arendamiseks Narvas. Taristu osas on vaja aga täiendavaid vahendeid, et see võimalik oleks.

Taristu arendamine siseriikliku ja rahvusvahelise õppetöö, teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni võimestamiseks kolmes asukohas (Väike-Maarjas, Narvas ja Tallinnas) on järgmiste aastate sihiks. Ka 2024. aastal astuti olulisi samme taristu arendamiseks – valmisid taristu arendamise kavad ning jõudsalt on alustatud arendustegevustega Tallinnas ja Väike-Maarjas.

Siseturvalisuse teenistujate teadmiste ja oskuste pideval kaasajastamisel on oluline roll SKA täiendusõppel. 2024. aastal osales täienduskoolitustel 7 190 õppijat ning täiendusõppe koolituspäevade maht oli 2 998. Koolituspäevade maht on aasta-aastalt tõusnud, mis peegeldab üha suurenenud ootusi, aga ka akadeemia võimekust. Arvestades muutuva tööturu vajadustega ning vajadusega varasemast enam lahendada julgeolekuga seotud probleeme, suurenevad koolitusmahud tulevikus veelgi. Lisaks toimus 28 päästekolledži korraldatud õpisündmust, 8 avatud loengut „Turvaline Eesti“ loengusarjas, 48 Frontexi koolitust, kus osalesid Eesti osalejad või koolitajad, 60 CEPOLi koolitust, millest 50-l osalesid ka eestlased.

2024/2025 õppeaastal alustas 10 erinevat mikrokraadikava. Esile võib tõsta uue hübriidohtude vastu võitlemise mikrokraadi kursuse, mille läbisid sügisel 25 õppurit kokku üheksast riigist. Arvestades praegust julgeolekupoliitilist olukorda ning väljakutseid on hübriidohtude vastu võitlemisel initsiatiivi võtmine ülimalt vajalik. Kursuse läbimine aitab hübriidohtusid tuvastada ning nende vastu samme astuda. Tegemist on unikaalse õppega kogu Euroopa Liidus – sarnast õppekava ei ole ühelgi teisel ülikoolil Euroopas.

Siseturvalisuse valdkonna järelkasvu tagamisele kaasa aitamiseks jätkati sisekaitseõppe valikaine pakkumise laiendamisega gümnaasiumites. Huvi valikaine õpetamise vastu on koolidel suur. SLA-ga on koostööleppe sõlminud 30 keskkooli pakkuvat haridusasutust üle Eesti, 2024. aastal liitus 12 uut kooli ning sisekaitseõppe valikaines osales 2024/2025 õppeaastal üle 1 000 õpilase.

Sisekaitseakadeemia teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevus

SKA teadus- ja arendustegevuse keskmes oleme viimase viie aasta jooksul teinud häid samme teadusvõimekuse ülesehitamiseks. Selleks, et liikuda järgmisele tasemele, sh muuta meie töökorraldus teadus- ja arendustööd (TA) veel enam toetavaks, loodi 2025. aasta alguses teaduse ja arenduse ökosüsteemi töörühm. Üheskoos akadeemiliste üksuste kolleegidega lepidi kokku vajalikud lahendused, mida asus rakendada 1. oktoobrist teadusprorektori vastutusalasse loodud teadustoe ja teadmussiirde osakond – meie TA ökosüsteemi süda.

Lisaks kinnitati SIM-i teadus-, arendustegevuse ja innovatsiooni strateegia aastani 2030, mille valmimisel oli akadeemial oluline roll. See toetab SKA pingutusi tunnustatud teadusasutuseks saamisel.

Oluline on teadmiste ja innovaatiliste lahenduste loomine turvalisusega seotud asutustele ning partneritele, et toetada igakülgset siseturvalisuse valdkonna arengut. Samuti on oluline SKA-s läbi viidava teadus- ja arendustegevuse rahvusvaheline nähtavus ja mõju. 2024. aastal ilmus 34 kõrgetasemelist publikatsiooni ning 10 poliitika kujundamist ja rakendamist toetavat raportit ja mõttepaberit.

2024. aasta veebruari algusest on SKA-s täidetud 12,8 teaduri ametikohta. Teadustöö kohustusega akadeemiliste töötajate arv oli 2024. aastal 60 (siht 51). Teadustöö kohustusega akadeemiliste töötajate arvu kasv on vajalik nii teaduspõhise õppe läbiviimiseks, aga ka riigi jaoks oluliste siseturvalisuse ja sisejulgeoleku teemade senisest laiapõhjalisemaks teaduspõhiseks käsitlemiseks. 2024. aastal jätkati SKA töökorralduse uuendamise ja et pakkuda veel enam tuge teadus- ja arendustegevuseks.

Olulise edaspidise mõjuga on 2024. aastal SKA-sse loodud elanikkonnakaitse teadus- ja arenduskeskus. Ootused kriisireguleerimisele ja elanikkonnakaitsele on viimastel aastatel üha suurenenud. Loodud üksus viib läbi vajalikke koolitusi, suurendab elanikkonnakaitse alast teadlikkust laiemalt ning teeb valdkonna arendamiseks vajalikku teadus- ja arendustegevust.

Tööd jätkas kaugseire teadus- ja arenduskeskus, mille peamine eesmärk on pakkuda rakendusuuringu ja oskusteavet kaugseiretehnoloogiatega kaasnevate võimaluste kasutamiseks siseturvalisuse valdkonnas, samuti integreerida saavutatud uurimistulemused siseturvalisuse haridusse. 2024. aastal valmis valitsemisala ülene mehitamata õhusõidukite seire ja tõrje kontseptsioon, viidi läbi FRONTX rahastatud teadus-arendusprojekt piirisündmustelt tõendite kogumiseks, jätkati valitsemisala kaugseire kontseptsiooni loomisega ning kaugseiret puudutavate uuringutega, millest on valminud erinevad raportid. Samuti soetati arendustegevuseks uudset seiretehnoloogiat. Akadeemia roll kaugseire valdkonna arendamisel on võtmetähtsusega, pakkuks teaduspõhiseid lahendusi, rakendusuuringu ja ekspertiisi ning laiapõhjalist sünergiat erinevate valdkondade vahel. Kokkuvõtvalt võimaldab kaugseire teadus- ja arenduskeskus siseturvalisuse valdkonnas tõhusaid lahendusi arendada ning rakendada – alates valideerimisest ja innovatsioonist ning lõpetades spetsialistide sihipäraste koolituste ja koostöövõrgustikega.

SKA korraldas valdkondlikult aktuaalsetel teemadel mitmesuguseid (teadus)-sündmusi. Kokku korraldati 47 teadussündmust (sihttase 35). Eraldi esiletõstmist väärib 2024. aastal toimunud kõrgetasemeline rahvusvaheline konverents „Kuidas võidelda finantskuritegevusega: uued võimalused ja lähenemised“. Konverents tõi kokku teadlased, poliitikakujundajad ja praktikud, et arutada finantskuritegevuse viimaseid arenguid ning pakkuda uusi ideid ja koostöövõimalusi finantskuritegevuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks.

2024. aastal jätkus teadusajakirjade väljaandmine. Kaks korda aastas ilmusid ingliskeelne teadusajakiri „Security Spectrum: Journal of Advanced Security Research“ (ETIS 1.2) ning eestikeelne teadusajakiri „Turvalisuskompas“ (alates 2024. aastast ETIS 1.2). Turvalisuskompassi täiendav väärtus seisneb eesti teaduskeele säilimisele ja arendamisele kaasa aitamisega. Selle nimel algatas SKA 2024. aastal ka terminitöörühma töö, mille eesmärgiks on süstemaatiliselt tegeleda põhiliste julgeoleku ja turvalisusega seotud terminite ühtlustamise ja nende tähenduste määramisega.

Teenused

Programmi tegevust „Sisekaitse haridus ja teadus“ viiakse ellu SKA teenuste kaudu, mis tagavad, et siseturvalisuse valdkonnas on olemas professionaalsed ja pidevalt arenevad töötajad ning et valdkonna arengut toetavad teaduspõhised lahendused ja innovatsioon. Teenused moodustavad tervikliku süsteemi, mis ühendab tasemeõppe, täiendusõppe, teadus- ja arendustegevuse ning karjäärinõustamise, et toetada siseturvalisuse valdkonna jätkusuutlikku arengut ja tööjõu järelkasvu.

Tasemeõppe teenus tagab siseturvalisuse valdkonna keskse õppeasutuse rolli hoidmise ja arendamise ning valmistab ette professionaalseid töötajaid erinevatel haridustasemetel. Teenuse kaudu koolitatakse spetsialiste politsei-, pääste-, piirivalve- ja muude sisejulgeolekuasutuste jaoks, tagades valdkonna tööjõu kvaliteedi ja järelkasvu.

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni teenus toetab siseturvalisuse valdkonna arengut, pakkuks teaduspõhiseid lahendusi ja rakenduslikke eksperimente valdkonna probleemide lahendamiseks. Teenuse kaudu tehakse teadusuuringuid, arendatakse strateegilisi partnerlusi ning tehakse koostööd nii Eesti kui ka rahvusvaheliste partneritega. See tagab uute teadmiste ja innovaatiliste lahenduste jõudmise SKA-sse ning teistesse siseturvalisuse asutustesse.

Täiendusõppe teenus toetab elukestvat õpet ja aitab kaasa siseturvalisuse, jõustruktuuride ja avaliku teenistuse töötajate professionaalsele arengule. Teenuse kaudu pakutakse täienduskoolitusi nii valdkonna töötajatele kui ka gümnasistidele, kellele antakse algteadmised politsei-, piirivalve- ja päästevaldkonnast. Värbamis- ja karjäärinõustamisteenus toetab valitsemisala asutusi ja teenistujaid, pakkudes värbamisalast tuge ja karjäärinõustamist. Teenus aitab tagada, et siseturvalisuse valdkonda jõuavad motiveeritud ja sobivate oskustega inimesed ning et olemasolevatel töötajatel on võimalus oma karjääri teadlikult planeerida ja arendada.

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus	Teenust elluviiv asutus
Tasemeõppe teenus	Siseturvalisuse valdkonna keskse õppeasutuse rolli hoidmine ja edendamine ja erialaspetsialistide ettevalmistamine töötamiseks igapäevaselt mõnes sisejulgeolekuasutuses.	Siseturvalisuse valdkonnas professionaalsete töötajate ettevalmistamine erinevatel haridustasemetel eri valdkondadele.	SKA
Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni teenus	Õppe- ja teadustöö, strateegilise partnerluse ja rahvusvahelise arengukoostöö korraldamine teiste õppeasutuste ja partneritega. Sh viiakse läbi teadusuuringuid, tehakse koostööd ja pakutakse konsultatsioone kõigile organisatsioonidele, kes aitavad luua turvalisust ja tagada julgeolekut nii Eestis kui ka mujal maailmas.	Uute teadmiste ja innovaatiliste lahenduste tagamine SKA-le ja teistele sisejulgeoleku ja/ning turvalisusega seotud asutustele ning partneritele.	SKA
Täiendusõppe teenus	Elukestva õppe korraldamine eesmärgiga aidata kaasa siseturvalisuse, jõustruktuuride ning avaliku teenistuse usaldusväärsete, asjatundlike ja pühendunud töötajate arendamisele.	Siseturvalisuse valdkonna ja avaliku teenistuse usaldusväärsete, asjatundlike ning pühendunud töötajate arendamine ning gümnasistidele algteadmiste andmine politsei-, piirivalve- ja pääste valdkonnast (Sisekaitseõpe).	SKA
Värbamis- ja karjäärinõustamisteenus	Tagatud on värbamis- ja karjäärinõustamisteenus asutustele ja teenistujatele.	valitsemisala	SKA

Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid

Prioriteetne väljakutse: Piisaval arvul vajalike teadmiste ja oskustega teenistujate tagamine		Vastutaja
1.	Viakse ellu SIM valitsemisala personalistrateegia.	SIM
2.	Valitsemisala ülene karjäärikeskus pakub karjäärinõustamise teenust.	SKA
3.	Tagatakse vajadustele ja võimalustele vastav õppekohtade arv, mitmekesisustatakse õppimisvõimalusi ning kaasajastatakse õppetingimusi.	SIM
4.	Täendusliku õpikogemuse pakkumiseks: 4.1. suurendatakse koostööd valdkondlike teenistustega parimate ekspertide kaasamiseks; 4.2. tagatakse piisav ja kvaliteetne õppejõudude järelkasv.	SKA
5.	Suurendatakse SIM valitsemisala erinevate tasandite juhtide ja teenistujate kriisipädevust.	SKA
Prioriteetne väljakutse: Teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevusi soodustava keskkonna kujundamine ja jätkusuutlikkuse tagamine		Vastutaja
1.	Valitsemisala TAI strateegia elluviimine eesmärgiga arendada asutuste võimekust teadus- ja arendustegevuse strateegiliseks suunamiseks, tellimiseks ja rakendamiseks ning loomiseks teadus ja innovatsioon igapäevatoos, toetades teaduspõhist poliitikakujundamist, uute lahenduste loomist ning koostööd Eestis ja rahvusvaheliselt.	SIM
2.	SKA edasiarendamine siseturvalisuse kompetentsikeskuseks. Sh: 2.1. Strateegiliste pikaajaliste uurimissuundade arendamine SKA-s. 2.2. Laiapindse riigikaitse tugevdamiseks ning kriisivalmiduse parandamiseks on SKA edendanud koostööd ja toonud teadmussirde kaudu Ukraina kogemust Eesti oludesse.	SKA SKA/SIM SKA
3.	Arendatakse taristut nii siseriikliku kui rahvusvahelise õppetöö, teadus- ja arendustegevus ja innovatsiooni võimestamiseks kolmes asukohas - Väike-Maarjas, Tallinnas ja Narvas.	SKA

Programmi tegevus 2:

Siseturvalisuse vabatahtlikud

Eesmärk

Vabatahtlike roll kogukonna turvalisuse tagamisel on väärtustatud ning pädevad ja motiveeritud vabatahtlikud on tõhusalt kaasatud.

Mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Allikas
		2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030	
Siseturvalisuse vabatahtlike usaldusväärsus - naabrivalve	Suurem parem	-	72 %	-	78 %	-	79 %	-	80 %	SIM, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Siseturvalisuse vabatahtlike usaldusväärsus - abipolitsei	Suurem parem	-	77 %	-	80 %	-	81 %	-	83 %	SIM, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Siseturvalisuse vabatahtlike usaldusväärsus - vabatahtlik pääste	Suurem parem	-	86 %	-	90 %	-	87 %	-	87 %	SIM, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Aktiivsete Häirekeskuse vabatahtlike osakaal	Suurem parem	42 %	66 %	51 %	46 %	48 %	48 %	48 %	48 %	HÄK
Aktiivsete abipolitseinike osakaal	Suurem parem	43 %	56 %	55 %	45 %	65 %	70 %	75 %	78 %	PPA

Mõõdikud kirjeldavad vabatahtlike rolli tugevust, usaldusväärust ja aktiivset kaasatust kogukonna turvalisuse tagamisel ning näitavad, millist mõju avaldavad vabatahtlike pädevus, valmisolek ja koostöövõime siseturvalisuse valdkonna toimepidevusele ja kogukondlikule turvalisusele. Näitajad aitavad hinnata mh, kas vabatahtlike kaasamine, väljaõpe, motiveerimine ja koostöömudelid toetavad nende tõhusat panustamist turvatunde loomisel.

„Siseturvalisuse vabatahtlike usaldusväärsus“ tulemusmõõdikuna peegeldab elanike ja kogukondade usaldust vabatahtlike rolli, pädevuse ja panuse vastu siseturvalisuse tagamisel. Näitajate kaudu saab hinnata, kuivõrd tajutakse vabatahtlikke usaldusväärsete partneritena ennetuses, reageerimises ja kogukondliku turvalisuse tugevdamisel. Kõrgem usaldusväärsus viitab sellele, et vabatahtlike tegevus on nähtav, professionaalne ja ühiskonnas väärtustatud ning toetab koostööd elanike, kogukondade ja riigi vahel.

„Aktiivsete HÄK vabatahtlike osakaal“ tulemusmõõdikuna näitab vabatahtlike tegelikku kaasatust ja valmisolekut panustada HÄK-i tegevustesse. Näitaja kaudu saab hinnata, kas värbamine, väljaõpe, juhtimine ja tugisüsteemid toetavad vabatahtlike püsimist ning aktiivset osalemist valdkonna ülesannete täitmisel. Kõrgem aktiivsete vabatahtlike osakaal näitab suuremat valmisolekut ja võimekust toetada HÄK-i tegevusi, tugevdades ka valdkonna toimepidevust kriisiolukordades.

„Aktiivsete abipolitseinike osakaal“ tulemusmõõdikuna näitab abipolitseinike järjepidevat panustamist avaliku korra, ennetuse ja kogukondliku turvalisuse tagamisse. Näitaja kaudu saab hinnata, kuivõrd toetavad kaasamismudelid, väljaõpe, juhtimine ja motivatsioonimeetmed vabatahtlike püsivat aktiivsust ja valmisolekut osaleda siseturvalisuse ülesannete täitmisel. Kõrgem aktiivsete abipolitseinike osakaal viitab tugevamale vabatahtlike võrgustikule, paremale koostöövõimele ning suuremale suutlikkusele toetada politseitööd ja kogukondlikku turvalisust. Koos usaldusväärse näitajatega annab see tervikliku pildi nii vabatahtlike ühiskondlikust usaldusest kui ka nende tegelikust panusest siseturvalisuse tagamisse.

Programmi tegevuse täitmine

Häirekeskuse 1247 vabatahtlikud

Häirekeskuse vabatahtlike arv on viimastel aastatel püsinud stabiilsena – ligi 150 vabatahtlikku on valmis panustama kriisiolukordades riigiinfo telefoni 1247 töösse. Vabatahtlikud aitasid vastata 1247 kõnedele ohuteavituse testimise ajal ja kohalike omavalitsuste valimiste infotelefoni teenindamisel. Samuti kaasati vabatahtlikke Häirekeskuse administratsioonitöötajatele suunatud kriisiinfoteenuse kõnede läbiviimisse. Lisaks panustasid vabatahtlikud riigiinfo telefoni 1247 jõulukampaaniasse, et tõsta teadlikkust teenusest, ning osaleti SIM-i korraldatud vabatahtlike ümarlauas ja kaasamiskoosolekul. 2025. aastal koolitati 30 vabatahtlikku andma kriisiolukordades psühholoogilist esmaabi.

Viidi ellu erinevaid tegevusi, et edendada siseturvalisuse vabatahtlikuna tegutsemist

2025. aastal püsis abipolitseinike süsteem stabiilsena ning fookus oli senisest enam olemasoleva ressursi tõhusamal kasutamisel ja arenduste ettevalmistamisel. Abipolitseinike arv kasvas aastaga 4% positiivse iibe tulemusel. Samal ajal jätkus loomulik järelkasv politseiametnike ridadesse: ligi veerand (23%) oma kohalt vabastatud abipolitseinikest asus politseiametnikuks, mis kinnitab abipolitseiniku rolli teadliku karjäärivaliku ja ettevalmistava etapina, mitte süsteemist väljalangemisena.

Aasta olulisimaks sisuliseks tulemuseks oli abipolitseinike panuse kasv politseitegevusse. Abipolitseinikud panustasid 2025. aastal kokku 171 000 töötundi, mis vastab ligikaudu 85 täistööajaga töötaja töömahule. Panustatud tundide maht kasvas 7,5%, ületades selgelt nii abipolitseinike arvu kasvu kui ka aktiivsete abipolitseinike osakaalu muutuse. See näitab, et aasta jooksul õnnestus paremini ja sihipärasemalt kaasata just aktiivseid ja väljaõppe saanud abipolitseinikke. 2025. aastal mitmekesisustus ka abipolitseinike kaasamine. Oluliselt kasvas panus piirivalve tegevusse ning muusse politseitegevusse, piirkondlikus politseitöös suurenes abipolitseinike panus mõõdukalt. Patrulltegevuse maht püsis samal tasemel. See näitab teadlikku liikumist mitmekesisema ja paindlikuma kaasamise suunas, säilitades samas patrulltegevuse kui abipolitseinike jaoks kõige populaarsema panustamisvormi. 2025. aastal jätkati kriisirolliga abipolitseinike koolitamist, et tagada PPA-le täiendavat ressursi kriiside lahendamisel.

Arenduslikus vaates oli 2025. aasta ettevalmistav ja suunda seadev. Uus abipolitseinike seaduse eelnõu läbis esimese kooskõlastusringi. Paralleelselt valmistati ette rakendusakte, mille sisuline ja detailsem väljatöötamine jätkub 2026. aastal. Lisaks alustati koostöös SKA, SIM ja PPA-ga uue abipolitseiniku seaduse rakendamise ettevalmistamiseks uue abipolitseinike väljaõppesüsteemi loomist SKA-s. Selleks loodi ühine töögrupp ning PPA koos SIM-iga andsid sisendi õpiväljundite ning koolitusmoodulite sisu ja mahu määratlemiseks. Koolitussüsteemi arendamine jätkub 2026. aastal.

Oktoobri kuus toimus PPA, SIM, SKA ja Eesti Abipolitseinike Kogu ühine demopäev, kus tutvustati uue abipolitseiniku seaduse kavandatavaid muudatusi praktiliste harjutuste kaudu. Juhtumite kaudu näidati, kuidas abipolitseinikud ja politsei lahendavad igapäevaseid tööolukordi nii kehtiva seaduse alusel kui ka uue seaduse kohaste lahendustega, rõhutades abipolitseinike rolli laienemist ja vastutuse kasvu.

Digitaalsete lahenduste osas toimusid olulised edasimineked vabatahtlike portaaliga (VAPO). SIM-is vahetus projektijuht ning valmis eesti.ee keskkonna osa. Aasta jooksul jõudis live'i abipolitseinike sündmusteenus, mis hõlmab abivajaduse otsustamist, liitumist ja väljaõppega seotud protsesse ning loob aluse edasisteks arendusteks.

Kokkuvõttes oli 2025. aasta abipolitseinike valdkonnas suunatud olemasoleva võimekuse maksimaalsele ärakasutamisele, panuse kasvatamisele ning uue regulatiivse ja süsteemse raamistiku ettevalmistamisele, mis loovad selgema, paindlikuma ja kestlikuma aluse edasiseks arenguks.

2025. aastal viidi PPA-s ellu mitmeid abipolitseinike kriisirollide väljaõppe tegevusi, et suurendada vabatahtlike valmisolekut toetada PPA-d erinevates kriisiolukordades. Koolituste fookuses olid kriisiüksuste formeerimine,

massiohje, objekti- ja isikukaitse ning piirivalve ülesanded. Läbi viidi nii baas- kui täiendkoolitusi. Kokkuvõttes keskenduti 2025. aastal kriisirollide võimekuse kasvatamisele ja praktiliste oskuste arendamisele.

2025. aastal keskendus Eesti Abipolitseinike Kogu abipolitseinike esindamise, koostöö tugevdamise ja valdkonna arendamisele. Aasta jooksul anti abipolitseinike vaadet koondav sisend uue abipolitseiniku seaduse eelnõu kooskõlastusprotsessi. Käivitati üleriigiline abipolitseinike huvikaitsevõrgustik, korraldati temaatilisi töörühmi ja koolitusi. Abipolitseinike koostöö ja meeskonnatunde tugevdamiseks korraldati projektitoetuste taotlusvoor, suvepäevad Toosikannus ning vabatahtlike päeva sündmused üle Eesti. Süsteemselt tegeleti abipolitseinike tunnustamise ja mainekujundusega, sealhulgas tähtpolitseinike konkursi ja üleriigiliste meediategevuste kaudu. Organisatsiooni suutlikkuse kasvatamiseks muudeti personalipoliitikat ning võeti tööle osakoormusega tegevjuht ja vabatahtlike koordinaator, mis lõi tugevama aluse jätkusuutlikuks juhtimiseks ja edasiseks arenguks.

Vabatahtlikud päästjad

Vabatahtlike päästjate arv ja nende panus päästesündmuste lahendamisse on aasta-aastalt kasvanud ning nende ettevalmistus võimaldab neid kaasata üha keerukamate sündmuste lahendamisse. 2025. aastal tegutses vabatahtlikes päästekomandodes, resepäasterühmas ja osales ühisvalveteenistustes kokku 3 064 vabatahtlikku päästjat (2023. aastal 2 628 vabatahtlikku päästjat). Naiste osakaal vabatahtlike seas moodustab 22%. Vabatahtliku päästja keskmine vanus on 43 aastat (soo lõikes keskmine vanus oluliselt ei erine - M44, N40).

2025. aastal jätkati vabatahtlikele päästjatele elanikkonnkaitse koolituste korraldamisega, keda on plaanis kaasata kriisides ulatusliku evakuatsiooni korral.

2025. aastal panustasid 258 vabatahtlikku päästjat 58-s riiklikus päästekomandos ühises valveteenistuses koos kutselistega ligi 44 000 tundi. Ühisvalveteenistuses osalevate vabatahtlike päästjate arv ja ühisvalveteenistuse tundide arv on aastast aastasse tõusnud.

Võrreldes 2024. aastaga oli 2025. aastal vabatahtlike väljakutsete arv väiksem eeskätt tulekahjudega seotud väljakutsete vähenemise tõttu. Samal ajal kaasati vabatahtlikke rohkem ilmastikutingimustest tingitud ohu likvideerimise ning teistele ametkondadele abi osutamisega seotud väljakutsetele. Kokku osalesid vabatahtlikud 2025. aastal 3 955 väljakutsel, millest 1 508 lahendati iseseisvalt ja 2 447 koos teise ressursiga. 2025. aastal osalesid vabatahtlikud kõige sagedamini väljakutsedel, mis olid seotud tulekahju(ohtu)de likvideerimisega. Ligikaudu pool neist sündmustest olid seotud hoonetulekahju(ohtu)de likvideerimisega. Teisel kohal olid peamiselt ilmastikutingimustest tingitud ohu likvideerimise väljakutsed, millest vabatahtlikud lahendasid iseseisvalt üle 80%. Samuti lahendasid vabatahtlikud iseseisvalt üle 80% abituse seisundis loomade või lindudega seotud väljakutsetest ning üle 50% abi osutamisega seotud väljakutsetest.

Vabatahtlikud päästjad osalesid 2025. aastal kokku 3 886 ennetustegevuses.

2025. aastal panustasid vabatahtlikud ennetustegevustesse kõige enam kodunõustamise kaudu, külastades üle 2 300 kodu. Muud ennetustegevused võib protsessi järgi jagada koolitamiseks (1 322), nõustamiseks (12) ja teavitamiseks (205). Sisuliselt on need seotud tuleohutuse, veeohutuse, elanikkonna kaitse, pommiohutuse teenuste ja muude teemadega. 2025. aasta jooksul viisid 45 vabatahtlikku ühingu läbi kokku 54 noorteringi, mille raames toimus üle 800 kohtumise. 2025. aastal tõstsid vabatahtlikud päästjad Eesti elanike kriisiteadlikkust koolitamise, nõustamise ja teavitustegevuste kaudu. Elanikkonnakaitse teemasid käsitleti 530 koolitamisega seotud kohtumisel, s.h kriisivalmiduse, ohutuskoolituste, ohutusõppe, KEAT ja noorteringide raames. Nendel kohtumistel osales 8 305 inimest.

Teavitustegevuste raames korraldati 134 avalikku üritust, kus puudutati samuti kriisivalmiduse temaatikat. Kokku osales nendel üritustel ligi 22 500 inimest.

Samuti tunnustas SIM juba viieteistkümnendat aastat järjest siseturvalisuse vabatahtlike rühmi tehtu eest ning tänas inimesi, ettevõtjaid, asutusi ja ühinguid, kes aitavad meie riigi turvalisuse suurendamisele kaasa. Kandidaate said tunnustamiseks esitada kõik Eesti inimesed ja organisatsioonid seitsmes kategoorias.

Vabatahtlikud merepäästjad

Vabatahtlike merepäästjate arv kasvas 2025. aastal 55 inimese võrra ulatudes nüüd 826-ni. PPA on sõlminud merepäästetöö lepingu 37 MTÜ-ga, kes reageerivad 45 punktist rannikul ja piiriveekogudel, neist 13 üksust on valmis abistama ka talvisel perioodil. 2025. aastal lisandus kolm uut reageerimiskohta – Nasva, Pärnu ja Kihnu. Vabatahtlike merepäästjate roll on jätkuvalt tähtis – nad reageerisid 66 juhtumile, osutades peamiselt mereabi (42). Enim kaasati riigi põhjarannikul tegutsevaid vabatahtliku merepääste üksusi. Nii juhtumite arvu kui ka vabatahtlike kaasamise poolest eristub selgelt Tallinna ümbrus. Väinameri on teine piirkond, kus juhtumeid esineb sagedamini ning ka vabatahtlikke kaasatakse tihedamalt. Viimase kolme aasta lõikes on kõik vabatahtlike merepäästjate reageerimiskohad saanud vähemalt ühe väljakutse. Riigieelarve ja Ühtekuuluvusfondi rahastatud projekti "Merepäästevõimekuse suurendamine" raames soetati 11 autonoomset merepäästejaama ja merepäästetööde tegemiseks vajalikku isikuvarustust. Päästevestide, kiivrite ja sidelahenduste tarne lükkub 2026. aastas. Toetati vabatahtlike merepäästjate väljaõppe läbiviimiseks vajalike kuivülikondade ja muude vahendite soetamist. Merepääste katusorganisatsioonidega tehakse tihedat koostööd, kaks korda aastas toimuvad tippjuhtide tasemel koostöökohtumised. Viiakse läbi harjutusi ja õppuseid et kinnistada koolitustel omandatud ja tagada valmisolek merepäästetöödeks. Sama eesmärgi kannab ka iga-aastane merepääste võistlus.

Kokkuvõttes aitavad vabatahtlikud kaasa nii ennetusele kui ka reageerimisele ja nende abiga on võimalik toime tulla olukordades, kus on vaja kiiresti kaasata tavapärasest rohkem inimesi. Teisalt on vabatahtlikel asendamatu roll turvalisuse sõnumi kandjana oma kogukonnas ja lähiringis.

Abideminereerijad

Abideminereerijad on PÄA-le väärtuslikud, sest nad ei asenda kutselisi demineerijaid, vaid suurendavad nende võimekust. Nad annavad juurde inimesi, aega ja vastupidavust olukordades, kus demineerimistööd on palju, sündmus kestab kaua või riigil on vaja tugevamat kriisireservi.

Abideminereerijad aitasid 2025. aastal oluliselt tugevdada valmisolekut demineerimiseks. Demineerijad hävitasid 2025. aastal 7 910 lõhkekeha (2024. aastal 6 622). Abideminereerijad panustasid 2025. aastal ühises valveteenistuses koos demineerijatega 4 898 tundi, mis on pea neli korda enam, kui 2024. aastal (1 233 tundi). Abideminereerijad abistasid demineerijaid kokku 102 plaanilisel demineerimistööl.

Teenused

Programmi tegevust „Siseturvalisuse vabatahtlikud“ viiakse ellu teenuste kaudu, mis ühiselt toetavad vabatahtlike suuremat rolli kogukonna turvalisuse tagamisel. Teenused loovad süsteemi, kus pädevad ja motiveeritud vabatahtlikud on tõhusalt kaasatud siseturvalisuse asutuste tegevusse ning kus vabatahtlike panus on professionaalselt juhitud, toetatud ja väärtustatud. Programmi tegevuse elluviimisse panustavad teenuste kaudu SIM, PPA ja PÄA.

Siseturvalisuse vabatahtliku tegevuse poliitika kujundamise teenus loob strateegilise raamistiku vabatahtlike kaasamiseks siseturvalisuse valdkonda. Teenuse kaudu töötatakse välja vabatahtliku tegevuse poliitika, koordineeritakse valitsemisala asutuste vabatahtlike kaasamist ning toetatakse partnerlusi ja kogukondlikke algatusi. Eesmärk on tagada, et vabatahtlikud oleksid hästi ettevalmistatud, nende kaasamine professionaalne ning toetatud kaasaegsete infosüsteemidega. Teenust viib ellu SIM.

Politsei vabatahtlike kaasamise teenus tagab, et vabatahtlikud panustavad aktiivselt PPA eesmärkide saavutamisse. Teenuse kaudu kaasatakse abipolitseinikud politsei tegevusse avaliku korra kaitsel ja turvalise elukeskkonna tagamisel. See tugevdab politsei kohalolu kogukonnas ning suurendab inimeste turvatunnet. Teenust viib ellu PPA.

PÄA vabatahtlike kaasamise teenus toetab vabatahtlike osalemist päästevaldkonna tegevustes ja eesmärkide saavutamises. Teenuse kaudu suurendatakse elanike valmisolekut panustada kogukonna turvalisusse vabatahtliku päästjana. Teenust viib ellu PÄA.

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus	Teenust elluviiv asutus
Siseturvalisuse vabatahtliku tegevuse poliitika kujundamine	Siseturvalisuse vabatahtlikel on oluline roll kogukonna turvalisuse tagamisel. Vabatahtlikud on hästi ettevalmistatud ning loodud on paindlikud ja mitmekesised võimalused vabatahtlikel osaleda siseturvalisuse tagamisel. Vabatahtlike kaasamine on professionaalne ja toetatud infosüsteemidega.	Siseturvalisuse vabatahtliku tegevuse poliitika väljatöötamine ning ministeeriumi valitsemisala asutuste vabatahtlike kaasamise ja selleks vajaliku partnerluse ning kogukondliku algatuse edendamise koordineerimine.	SIM
Vabatahtlike kaasamise teenus	Vabatahtlikud on aktiivselt kaasatud PPA eesmärkide saavutamisse tagamaks Eestis elavate inimeste turvatunne.	Teenusega tagatakse abipolitseinike politsei tegevusse kaasamine avaliku korra kaitseks ja turvalise ühiskonna tagamiseks.	PPA
Vabatahtlike kaasamise teenus	Vabatahtlikud on kaasatud päästeala tegevustesse ja eesmärkide saavutamisse.	Elanike vabatahtlikuks päästjaks kaasaloõmise tahte suurendamiseks tõstetakse vabatahtliku päästjaks olemise teadlikkust läbi PR tegevuste. Koostööpartnerid on ennetustegevuste osas informeeritud ning kaasatud läbi erinevate teenuste (teavitus, koolitus, nõustamine).	PÄA

Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid

Prioriteetne väljakutse Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine	Vastutaja
1. Siseturvalisuse valdkonna vabatahtlike arvu suurendamise kõrval tegeletakse senisest enam vabatahtlikele sobivate ja paindlike osalusvõimaluste pakkumise ning vabatahtlike pikaajalise hoidmisega. Nii tagatakse, et vabatahtlike panus oleks nähtav, mõjus ja jätkusuutlik. Samal ajal suurendatakse vabatahtlike rolli nii kogukondliku turvalisuse loomisel kui kriiside lahendamisel, andes neile selged ülesanded, vajaliku väljaõppe ja toe. Vabatahtlikke valmistatakse ette, et neid kaasata kriiside lahendamisele. SIM valitsemisala asutustel tuleb oma kriisiaegsete ülesannete jätkusuutlikuks täitmiseks luua piisavas mahu kriisireservi vastava väljaõppega inimestest, keda on kriisi lahendamisse võimalik kaasata, mida saab teha tuginedes elanikkonnakaitse reservi analüüsile.	SIM, PPA, HÄK, PÄA
2. Suurendatakse vabatahtlike kaasavate asutuste võimekust vabatahtlike kaasamiseks ja nende tegevuse süsteemseks toetamiseks. Lisaks organisatsioonilise võimekuse tugevdamisele arendatakse välja ja pakutakse toetavaid IT-lahendusi, mis lihtsustavad haldus- ja tööprotsesse, võimaldavad paremini planeerida vahetusi, hallata infot, jälgida panust ning hoida vabatahtlikega regulaarset kontakti. Samuti pööratakse tähelepanu juhendamisele, väljaõppele ja tagasisidesüsteemidele, et vabatahtlike kaasamine oleks järjepidev, motiveeriv ja tõhus nii igapäevategevustes kui ka kriisiolukordades.	SIM, PPA, HÄK, PÄA
3. Loomaks rohkem uusi ja paindlikumaid võimalusi abipolitseinikele politsei abistamiseks, võetakse vastu uus abipolitseiniku seadus. Lisaks seaduse vastuvõtmisele tuleb aga teha ka kõik vajalikud ettevalmistused selle sisuliseks rakendamiseks – ajakohastada rakendusakte, uuendada väljaõppe- ja juhtimissüsteeme, tagada juhendmaterjalid ning luua selged rolli- ja vastutusjaotused. Samuti on oluline kindlustada piisav tugi, varustus ja motiveerimismehhanismid, et abipolitseinike panus oleks tõhus nii igapäevases korrakaitstes kui ka kriisiolukordades.	SIM, PPA, SKA

Programmi tegevus 3:

IT teenused

Eesmärk

IKT teenused nii SIM valitsemisalas kui valitsemisalast väljapoole on töökindlad, kaasaegsed, vastavad turbenõuetele ning kasutajate rahulolu teenusega on kõrge.

Mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Allikas
		2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030	
IKT teenuse käideldavus	Suurem parem	-	-	-	-	95 %	95 %	95 %	95 %	SMIT
IKT teenuse turvalisus	Suurem parem	-	-	-	-	80 %	80 %	80 %	80 %	SMIT

Mõõdikud kirjeldavad IKT teenuste töökindlust, turvalisust ja kvaliteeti ning näitavad, millist mõju avaldavad kaasaegsed digilahendused, süsteemide toimepidevus ja turbenõuete täitmine teenuste usaldusväärsusele ning kasutajate tööprotsesside toetamisele.

„IKT teenuse käideldavus“ tulemusmõõdikuna peegeldab infosüsteemide ja digiteenuste töökindlust, toimepidevust ning võimekust tagada teenuste järjepidev kättesaadavus. Näitaja kaudu saab hinnata, kuivõrd suudavad IKT lahendused toetada organisatsioonide igapäevast toimimist ilma oluliste katkestuste või häireteta ning kas teenuste arendamine, hooldus ja tehniline valmisolek tagavad stabiilse kasutuskogemuse. Kõrgem käideldavus viitab sellele, et süsteemid toimivad usaldusväärselt, toetavad tööprotsesside tõrgeteta toimimist ning suurendavad organisatsioonide võimekust pakkuda kvaliteetseid teenuseid nii sisemistele kui ka välistele kasutajatele.

„IKT teenuse turvalisus“ tulemusmõõdikuna peegeldab infosüsteemide vastavust turbenõuetele ning võimekust kaitsta andmeid, teenuseid ja infrastruktuuri ohtude, rünnete ja häirete eest. Näitaja kaudu saab hinnata, kas rakendatud turvameetmed, riskijuhtimine, järelvalve ja tehnoloogilised lahendused toetavad teenuste usaldusväärsust ning vähendavad turvariskide mõju asutuste tööle ja avalike teenuste toimimisele. Kõrgem turvalisuse tase näitab tugevamat küberturvalisust, paremat vastavust nõuetele ning suuremat usaldust IKT teenuste vastu. Koos käideldavuse näitajaga annab see tervikliku ülevaate nii teenuste tehnilisest töökindlusest kui ka nende vastupidavusest ja usaldusväärsusest turbevaates.

Programmi tegevuse täitmine

SMIT pakkus teenuseid lisaks SIM-i valitsemisalale ka teistele valitsemisaladele. SMIT osutas 13 teenust, näiteks väärtemenetluse portaali teenus ning mitu IKT-teenust Transpordiametile ja Rahapesu Andmebüroole.

Teenused

Programmi tegevust „IT teenused“ viiakse ellu SIM-i ja SMIT-i teenuste kaudu, et SIM-i ja teiste valitsemisalade IKT-lahendused oleksid töökindlad, kaasaegsed ja turvalised. Teenused loovad tervikliku tehnoloogilise tugisüsteemi, tagades kõrge kasutajakogemuse ning võimaldades pakkuda kvaliteetseid avalikke teenuseid nii valitsemisalas kui ka sellest väljaspool.

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus	Teenust elluviiv asutus
Rahapesu	Siseturvalisuse ja avaliku sektori teenindamise tagamine läbi puhta ja turvalise majanduskeskkonna, mis tagab õiglast konkurentsi.	"Rahapesu andmebüroo infosüsteem RABIS on mõeldud kasutamiseks Rahapesu andmebüroos toetamaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ülesannete täitmist. Programm võimaldab koguda andmeid teatamiskohustusega subjektidelt, registreerida saabunud teatisi, pidada digitaaltoimikut, teostada päringuid ja koostada aruandeid.	SMIT
Väärteomenetluse portaal	Avaliku sektori teenindamise tagamine läbi veebirakendusena realiseeritud vahendi väärtegade menetlusega seotud dokumentide edastamiseks e-toimikule.	E-toimiku väärtemenetluse liides VMP (Väärteomenetluse Portaali) on veebirakendusena realiseeritud vahend väärtegade menetlusega seotud dokumentide (andmete) edastamiseks E-toimikule.	SMIT
Rakenduse majutus (eu_LISA)	Keskised IT-teenused on osutatud	Euroopa IT agentuuri eu-LISA veebilehe majutus	SMIT
Maanteeamet	Keskised IT-teenused on osutatud	Maanteeametile osutatav teenus	SMIT
Liiklusregister	Keskised IT-teenused on osutatud	Liiklusregistri majutusteenus.	SMIT
Hallatud majutusteenus (NIIS)	Keskised IT-teenused on osutatud		SMIT
Tervisekassa IKT hooldus ja haldus	Keskised IT-teenused on osutatud	Eesti Tervisekassal on vajadus oma ülesannete täitmiseks tagada regionaalne IKT teenuste tugi. IKT teenuste operatiivseks osutamiseks on SMIT-il regionaalsed üksused üle Eesti. SMIT ja Eesti Tervisekassa on kokku leppinud IKT hooldus- ja haldusteenuse osutamiseks SMIT poolt alates 01.11.2019.	SMIT
RIA IKT hooldus ja haldus	Keskised IT-teenused on osutatud	Riigi Infosüsteemi Ametil (RIA) on vajadus oma ülesannete täitmiseks tagada riigivõrgu seadmete ajakohasus. IKT teenuste operatiivseks osutamiseks on SMIT-il regionaalsed üksused üle Eesti. SMIT ja RIA on kokku leppinud IKT hooldus- ja haldusteenuse osutamiseks SMIT poolt alates 25.11.2019	SMIT
Liiklusjuhtimissüsteem	Keskised IT-teenused on osutatud	Tallinn-Pärnu-Ikla maanteele on paigaldatud kolme tüüpi LED-tehnoloogial põhinevad muutuva teabega märgid: kiirusmärgid, hoiatusmärgid ning suured tekstilised infotablood.	SMIT
Volituste moodul	Eesmärgiks on tagada rakenduse takistusteta toimimine SMIT serveritel.	Infosüsteem: volituste mooduli majutus-, haldus- ja haldusteenuse osutamine.	SMIT
Teekasutustasu	Eesmärgiks on tagada rakenduse takistusteta toimimine SMIT serveritel.	Teekasutustasude infosüsteemi majutus- ja haldus.	SMIT
Dokumendihaldus (RAB)	Siseturvalisuse tagamine läbi RAB korrektse, asjakohase ja õigeaegse dokumendihalduse.	Delta dokumendihaldussüsteem, ametlike dokumentide koostamine, saatmine, registreerimine, allkirjastamine, koostöölastamine, arhiveerimine, vastuvõtmine.	SMIT
Esterext	Keskised IT-teenused on osutatud	Teenusega tagatakse HÄK-i poolt hädaabiteadete menetlemise käigus päästemeeskondadele ja kiirabibrigaadidele väljasõidukorralduse andmise rakenduse toimimine	SMIT
Relvaregister_Kaitseliit	Teenuse eesmärk: Kaitseliidu relvade ja lubade arvestuse pidamine ja andmete töötlemine Kaitseliidu poolt „Teenistus- ja tsiviilrelvade register“ on loodud relvade ja relvalubade		SMIT

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus	Teenust elluviiv asutus
	arvestuse pidamiseks ning nende andmete töötlemiseks ametnike poolt. Registri vastutav töötaja on Kaitseliit. SMIT on registri arendaja, kes tagab koodi ühtsuse PPA poolt kasutatava ja Kaitseliidu poolt kasutatava teenuse osas. Iga aastased arendused lepitakse eraldi kokku.		
IKT teenuste pakkumine valitsemisalas		SIM valitsemisalas pakutavad IKT teenused on töökindlad, kaasaegsed, vastavad turbenõuetele ning kasutajate rahulolu teenusega on kõrge.	SIM

Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid

Prioriteetne väljakutse Turvalise, hukukindla ja tehisintellekti võimalusi kaasava digitalistu tagamine	Vastutaja
1. Tagatakse kriitiliste IKT teenuste toimepidevus kriisides.	SMIT
2. Tehisintellekti lahendusi rakendatakse ohuennetuseks, andmeanalüüsiks ja otsustustoe pakkumiseks, et tõsta siseturvalisuse reageerimisvõimet.	SMIT
3. Valitsemisala andmehalduses juhendatakse kokkulepitud teekaardist, kasutusel on andmekirjelduste ja – kvaliteedi tagamiseks vajalikud tööriistad.	SMIT
4. IKT teenuste osutamisel ja arendamisel arvestatakse lahenduste tõhusust, dubleerimise vähendamist ja (valitsemisala ülest) konsolideerimist. Dubleerivad ja ebaefektiivsed kohad leitakse ning luuakse tegevusplaan nende sulgemiseks.	SMIT
5. SIM valitsemisala IKT teenuste arendamisel ja osutamisel lähtutakse digiarengu strateegilistest suundadest.	SMIT
6. Igal teenuse omanikul on küberturbe olukorrapilt tema IKT teenuse vaates ning tagatakse turbe reageerimisvõimekus.	SMIT

Programmi juhtimiskorraldus

Ülevaade programmi koostamise, elluviimise ja aruandluse korraldusest

Programm ajakohastatakse kord aastas riigieelarve koostamise käigus, et tagada kooskõla riigi eelarvestrateegia ja riigi rahaliste võimalustega. Programmi kooskõlastab SIM, planeerides programmi kaudu teenuste raha ning selle kinnitab siseminister pärast riigieelarve seaduse vastuvõtmist. Programm tehakse kättesaadavaks ja vajaduse korral esitatakse teadmiseks või arvamuse avaldamiseks teistele programmi eesmärkidesse panustavatele pooltele.

Programm annab suuna välisvahendite planeerimisele ja kasutamisele.

Programmi elluviimist juhivad ja järelevalvet selle elluviimise üle teevad kriisivalmiduse ja elanikkonnakaitse asekanstler, varade asekanstler ning sisejulgeoleku asekanstler.

Programmi elluviimist koordineerib ja selle täitmise üle teeb järelevalvet SIM. Programmi seire toimub kord aastas tulemusaruande koostamise käigus. SIM koostab tulemusaruande tervikdokumendi. Arengukava täitmise aruandluse, sh programmi aruandluse ja lõpparuande koostamisel lähtutakse seda reguleerivatest Vabariigi Valitsuse määrustest.

Siseturvalisuse arengukava juhtkomisjon annab valdkonna arengukavaga seotud tulemusaruande põhjal soovitusi valdkonna arengukava eesmärkide elluviimisega seotud ja neile kaasa aitavate programmide algatamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks.

Vajaduse korral moodustatakse SIM-i poolt täiendavaid töörühmi ja korraldatakse arutelusid programmi elluviimisega seotud poolte ja huvirühmadega.

Programm avalikustatakse SIM-i kodulehel.

Ülevaade valitsemisaladest ja huvirühmadest, kes on programmi koostamisse ja rakendamisse kaasatud

Et luua siseturvalisuse valdkonnast terviklik arusaamine ja tõhustada koostööd, kajastatakse programmis olulisimate arendus- ja tegevuseesmärkide juures nende asutuste vastutus, kes planeerivad nende pakutavate teenuste raha selles programmis (va SIM VA välised asutused). Informatsiooniks on programmis välja toodud nende asutuste vastutus, kes oma teenuste raha siin programmis ei planeeri, kuid kelle panuseta jääks programmis nimetatud eesmärk saavutamata. Laiemate arendus- ja tegevuseesmärkide väljatoomine, mida ministriumid oma haldusalas ellu viivad, võimaldab luua valdkonnast terviklikumat arusaamist ja tõhustab koostööd.

Programmi uuendamiseks kasutatakse olemasolevaid kaasamise formaate ning tehakse koostööd teiste valitsemisalade asutustega ja teiste partneritega, aidates kaasa programmi eesmärkide saavutamisele. Programmi tegevuste rakendamisse kaasatakse valitsemisalade asutusi ja teisi partnereid arendus- ja tegevuseesmärkide saavutamise kaudu.

Programmi on lisatud viited teiste valitsemisalade arengudokumentidele.

Ülevaade programmi seostest teiste arengudokumentidega²

SISETURVALISUSE ARENGUKAVA 2020–2030 JA PROGRAMM SISETURVALISUSE TOETAMINE

Eesti 2035 üldised suunad, eeldused julgeoleku ja turvalisuse tagamiseks täpsustab seatud sihte, valdkondade panust turvalisuse loomisel	Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“ üldised suunad säästvaks arenguks, heaolu kasv, ühiskonna sidusus aitab kaasa jätkusuutliku arengu eeldustele sh ühiskonna sidususele	Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 toetab inimeste heaolu ja turvalisust üldoskuste arendamise, ühise kultuuri- ja väärtusruumi kaudu; turvaline õppekeskkond täpsemad tegevussuunad ennetuse ja ohutu käitumise edendamiseks	Noortevaldkonna arengukava 2021–2035 noorte aktiivsus, üksijäämise ja eemaldumise ennetus sh toetav turvavõrgustik täpsemad suunad ennetus-tööle ja sh noorsootööle, et aidata kaasa sotsiaalsetele oskustele
Kultuuri arengukava 2021–2030 mitmekesisust väärtustav ja turvatunnet toetav kultuuriruum; kaasamise ja osalemise toetamine inimeste osalemise ja kogukondliku koostegutsemise soodustamine	Heaolu arengukava 2023–2030 sotsiaalse turvalisuse eesmärkidele tugi elukvaliteedi parandamine, kogukondade elavdamine, turvatunne	Eesti digiühiskond 2030 sihid küberjulgeoleku- ja turvalisuse osas üldised eeldused digitehnoloogiate kestlikule kasutamisele, andmete ja teadmispõhisusele	Spordipoliitika põhialused aastani 2030 positiivse käitumise ja ühiskondliku vastutuse edendamine kaudne mõju, valmisolek turvalisuse tagamise võimekuses
Sidusa Eesti arengukava 2021–2030 ühiskonna sidusus, jagatud riigiidentiteet, kohanemise toetamine, kodanike algatav hoiak, kodaniku-ühiskonna võimestamine üldised suunad, eeldused julgeoleku ja turvalisuse tagamiseks	Eesti välispoliitika arengukava 2030 julgeolekut toetava rahvusvahelise keskkonna kujundamine, rahvusvaheliste suhete edendamine arvestab tegevussuundadega, mõjutab eri poliitikate kujundamisega Eesti rahvusvahelist mainet	Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035 turvaline transpordi taristu, riskeeriva käitumise vähendamine üldised eeldused ohutute ja nutikate liikumisvõimaluste tagamisel	Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035 üldised eeldused teaduse taseme hoidmisel ja teadmussirde võimekuse kasvatamisel arvestab tegevussuundadega teadus- ja töenduspõhisel poliitikakujundamisel
Eesti digiühiskonna arengukava 2035 sihid digiteenuste arendamise, küberturvalisuse ja ühilduvuse valdkonnas arvestab tegevussuundadega IT teenuste toimepidevusel tagamisel ja uute tehnoloogiate kasutuselevõtul			

² tähistab teise arengudokumendi mõju siseturvalisuse valdkonnale.

 tähistab siseturvalisuse mõju teise arengudokumendi sihtidele.

LISA 1. 2025. a programmi ja programmi tegevuste eelarve täitmine

Programmi Tark ja innovaatiline siseturvalisus/Siseturvalisuse toetamine ja programmi tegevuste 2025. a eelarve täitmine

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine
Programm:	tuhat €	tuhat €	tuhat €
Programmi tegevus 1:	tuhat €	tuhat €	tuhat €
Programmi tegevus 2:	tuhat €	tuhat €	tuhat €
Programmi tegevus 3:	tuhat €	tuhat €	tuhat €

SISEMINISTEERIUM

